

COOPERATIVES VERDES

FA FALTA UNA REFORMA FISCAL PER A LES COOPERATIVES? · CINC ANYS D'ARA_COOP · LA FORÇA DE L'ÈTICA · ATENDRE ELS INFANTS DES DE LA COOPERATIVA · ENTREVISTA A VICENÇ NAVARRO

Fes-te responsable dels teus diners

- Estalvia invertint en el Capital Social Voluntari d'Abacus cooperativa
- Tipus d'interès 2,65 %
- Disponibilitat total i immediata dels teus diners
- Sense cap tipus de penalitzacions

Informa-te'n a www.abacus.coop
o al telèfon 93 217 81 66

Abacus ●●●
Cooperativa

Puntcoop

Número 4 · Primavera 2010
Revista trimestral

CONSELL EDITORIAL:

Antoni Comín, Miquel A. Corna, Mercè Fluvià, Carles Garcia, Jordi Garcia, Josep Maria Gasch, Daniel Jover, Xavi López, Jordi Marí, Miquel Miró, Pepa Muñoz, Jordi Panyella, Josep Parcerisa, David Pérez, Verònica Platas, Joseba Polanco, Jesús Ricou, Eva Salvà, Joan Subirats, Jordi Valls i Jordi Via.

EQUIP DE REDACCIÓ:

Jordi Garcia, David Pérez, Joseba Polanco, Olga Ruiz i Marta Salinas.

PERSONES COL·LABORADORES:

Jordi Borràs, José Cardona, Antoni Duran-Sindreu, El Petit Plançó, Carme Giménez, Alba Gómez, Carles Masià, Marià Moreno, Enriqueta Muntané, Vicens Navarro, Carles Pulido, Quechua i Manel Tell.

DISSENY GRÀFIC:

Ara Llibres, SCCL

DIRECCIÓ D'ART:

Cristina Serrano

REDACCIÓ, COORDINACIÓ, MAQUETACIÓ

I REVISIÓ LINGÜÍSTICA:

L'Apòstrof, SCCL

PORTADA:

Aiguasol Enginyeria, SCCL

IMPRESSIÓ:

El Foli Verd, SCCL

PUBLICITAT:

seira@fundacioseira.coop

CONTACTE:

Confederació de Cooperatives de Catalunya

Tel. 933 323 682

ccc@cooperativescatalunya.coop

Fundació Seira per a la innovació i projecció del cooperativisme

Tel. 933 188 162

seira@fundacioseira.coop

C/ Premià, 15, 08014 Barcelona

DL: B-29493-2009

Revista impresa en paper ecològic

EDITEN:

AMB EL SUPORT DE:

COOP ECONOMIA
El futur és cooperatiu. COOPERATIVA

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball

ACTUALITATS

Cooperatives verdes

Diverses cooperatives fan de la defensa del medi ambient la seva activitat econòmica mitjançant l'educació ambiental o el foment de les energies renovables **4**

Obra i servei **7** • El viver de les cooperatives **8** • Fòrums socials cooperatius **10** • Entrevista a Vicenç Navarro **11** • Alumnes i cooperativistes **14**

OPINIONS

Una reforma fiscal per a les cooperatives?

La fiscalitat pot ser un instrument eficaç per promoure cooperatives **18**

La responsabilitat social, transformació cooperativa **16** • Sostenibilitat: la sortida assenyada a la crisi **17**

INFORMACIONS

Atendre els infants des de la cooperativa

A Catalunya, diverses cooperatives treballen en l'àmbit de l'atenció precoç **21**

La força de l'ètica **25** • Oikocredit, trenta-cinc anys invertint al Sud **29** • Una dona en un món d'homes **32**

PROPOSTES

Finestra oberta a l'eficiència energètica

El Pla Renova't de finestres subvenciona la substitució de portes i finestres **33**

Alimentar-nos de cooperatives **35** • Josep Cabeza i Coll **36**

COOPERATIVES VERDES

El món s'abalança cap al pitjor escenari en matèria de canvi climàtic: l'augment de les emissions de CO₂ i de la desforestació en són una prova. Paradoxalment, la darrera cimera del clima de l'ONU, celebrada el desembre a Copenhaguen, va concloure sense cap acord ferm per capgirar la situació. Davant d'això, hi ha qui aposta per canviar el model productiu i energètic, com les cooperatives que fan de la defensa del medi ambient la seva activitat econòmica, algunes fomentant les energies renovables, d'altres mitjançant l'educació ambiental.

Text: Alba Gómez

Activitat del Centre d'Educació Ambiental L'Escola del Parc. Parc Natural del Delta de l'Ebre.

Assolir l'eficiència energètica per mitjà de la innovació tecnològica és un dels reptes de les cooperatives especialitzades en energies renovables, unes empreses que s'han multiplicat els darrers anys. Un exemple d'aquesta tendència és la creació, ara fa un any i mig, d'**Azimut 360**, integrada per tres socis amb molta experiència en el camp de les instal·lacions fotovoltaïques. “Vam crear la cooperativa, conscients que teníem pocs recursos, però molta capacitat de treball, coneixement i experiència”, explica la sòcia fundadora Mireia Gil. Avui, Azimut fa projectes molt diversos: dimensionament d'instal·lacions, assessorament i consultoria energètica; energia solar fotovoltaïca connectada en xarxa; sistemes autònoms d'electrificació rural; etc. “És important diversificar i fer molta recerca per al finançament, que prové en gran part d'Europa”, diu Gil. En el camp de la cooperació, Azimut dona accés energètic a Costa d'Ivori, Gàmbia i Moçambic, i aposta per un model energètic diferent. “Els nostres projectes busquen la implicació social”, comenta l'enginyera, i afegeix que ara els toca treballar perquè la cooperativa creixi: “Volem posicionar-nos en el sector i, si tot va bé, incloure nous socis”.

ELS REPTES DE LES RENOVABLES

Gairebé el mateix patró d'Azimut han seguit els tres socis de **Tefosol**, una cooperativa que duu a terme projectes energètics integrals i instal·lacions fotovoltaïques, solar tèrmiques i calderes de biomassa –la majoria, en el sector industrial–. Tenen, com Azimut 360, el repte de millorar el finançament: “Les entitats financeres s'han de creure que es tracta d'un bon producte, amb rendibilitat a mitjà i llarg termini”, diu un dels socis, Josep Ruiz. Per als membres de Tefosol, a més de recursos, també fa falta una directiva europea única i la reducció de les “traves de l'administració”. Tot i que estan convençuts que “els lobbies i els oligopolis de quatre empreses dificulten el desenvolupament d'aquestes energies”, creuen que “les cooperatives poden contrarestar el missatge negatiu”. Ara, l'anhel d'aquests enginyers és que les empreses i els ciutadans acabem autoabastint-nos i que aquest estalvi energètic ens permeti prescindir de l'energia nuclear.

Una altra experiència en el camp de les energies renovables és **Arkenova**, una cooperativa integrada per quatre socis que el passat octubre segellaven el compromís de treballar plegats en projectes d'energia solar tèrmica i fotovoltaïca. “A més de fer instal·lacions, revisem les instal·lacions antigues que no funcionen del tot bé”, explica Marcos Falcón, soci fundador, convençut que “les cooperatives són més responsables que les empreses convencionals a l'hora de gestionar residus i proposar energies netes”. Per a aquests enginyers, malgrat els canvis en la normativa, el sector de l'energia solar

Les cooperatives són més responsables que les empreses convencionals a l'hora de gestionar residus i proposar energies netes

té futur: “El govern ha volgut limitar el creixement de l'energia fotovoltaïca, encara que segueix assignant projectes amb regularitat”, diu Falcón, segons el qual les ajudes de què disposen els particulars “s'esgoten ràpid i no són suficients”. El futur d'Arkenova està lligat a la internacionalització de l'activitat: “Com que els socis som d'origens diferents, treballem a Colòmbia, Hondures i Itàlia, i volem seguir creixent”, afirma Falcón.

Per completar el mapa de cooperatives d'energies renovables, hem de fer referència a **Aiguasol Enginyeria**, una cooperativa de llarg recorregut, constituïda el 1999 per dos enginyers de la UPC i formada avui per una vintena de treballadors especialitzats en eficiència energètica i integració d'energies renovables. “Treballem en el disseny i l'optimització de sistemes energètics, des de processos industrials fins a planejaments urbanístics, combinant tasques d'enginyeria, consultoria i centre de recerca, amb l'objectiu de reduir l'impacte associat al consum d'energia”, explica Marc Garcia, un dels socis. Aquesta visió integral dels projectes els va permetre guanyar el premi Eurosolar 2007, que atorga l'Associació Europea per les Energies Renovables. La cooperativa, que tot just ha estrenat oficina al País Basc i té previst seguir creixent “de manera controlada”, no reparteix els beneficis: “tot es reinverteix, i una part es destina a projectes socials”, remarca Garcia.

Focus

Instal·lació de la cooperativa Azimut 360.

Instal·lació d'Aiguasol Enginyeria.

Foto: Umberto Rivas

Activitat d'educació ambiental. Cooperativa CIMAE.

EDUCAR PER A LA SOSTENIBILITAT

Brindar eines als ciutadans que vulguin passar de la teoria a l'acció és un ideal que ha inspirat diverses cooperatives del camp de l'educació ambiental, com **CIMAE**. Fundada el 1994 per tres socis sabadellencs, la cooperativa dissenya exposicions, tallers, seminaris, cursos i conferències sobre el món rural català i gestiona un equipament d'educació ambiental, l'Espai Natura Caixa Sabadell. Segons els educadors, el sistema econòmic actual "està afectant molt negativament el món rural català", i per això dediquen tots els esforços a vindicar la importància dels pagesos. La seva, però, no és només una mirada d'abast local: "Les petites accions que es fan des de l'empresa o bé en l'àmbit personal ajuden a combatre el canvi climàtic", afirmen. Potser per això han ideat un projecte per fer més sostenible el centre que gestionen.

Al nostre país hi ha altres experiències d'educació ambiental interessants, com l'**Escola del Parc**, vinculada al Parc Natural del Delta de l'Ebre. Constituïda oficialment el 1992, aquesta cooperativa "sempre ha tingut vocació de territori", explica el director, Ramon Vidal. Els sis socis de l'Escola del Parc es dediquen a divulgar el patrimoni natural i cultural, especialment a les escoles. Recentment, han renovat la mirada i proven d'impulsar una agència de viatges d'ecoturisme al Delta a través de l'empresa Nòmada Viatges. Per a Vidal, el repte més important d'avui és "canviar el paradigma de producció", i això només es produirà, diu, si som capaços de transformar les nostres relacions amb l'entorn. Als socis de l'Escola del Parc els amoïna el resultat de la darrera cimera del clima: "Ha evidenciat que no es vol apostar per un model més eficient", manifesta Vidal.

Amb la mateixa vinculació al territori, va sorgir ara fa sis anys **La Copa**, una cooperativa d'educació ambiental nascuda de l'Associació Naturalistes de Girona (ANG). L'entitat, que consta de cinc sòcies i diversos col·laboradors, manté l'esperit ecologista originari per mitjà de projectes diversos: "Estudis de paisatge, planificació territorial, gestió, defensa i conservació d'espais d'interès, planificació i execució de campanyes de sensibilització ambiental, participació ciutadana, realització d'activitats

d'educació ambiental i l'elaboració de materials didàctics...", enumera Elisabet Brunsó, sòcia fundadora de La Copa. L'eix vertebral de la cooperativa és la implicació en els projectes: "No ens repartim ni els beneficis ni els excedents, que es destinen al fons de reserva, i mai acceptem projectes que posin en dubte el criteri ambiental", diu Brunsó. Les sòcies tenen la convicció que "l'educació ambiental comença a guanyar l'espai que li pertoca" i han decidit aprofitar aquesta sinergia per difondre missatges relacionats amb el canvi climàtic, convençudes que la lluita contra el canvi climàtic té lloc diàriament, a través de projectes i causes concretes, ja que la darrera cimera del clima "no va ser resolutiva".

UN FAR PER AL CANVI AMBIENTAL

Una de les entitats pioneres de l'ecologia social a casa nostra és l'**Ecoinstitut Barcelona**, fundat el 1996. Es va crear sobre un eix de dues direccions: "La primera, importar informació d'Europa a Catalunya, i la segona, fer conèixer la realitat catalana i dels països del sud als organismes europeus especialitzats en qüestions mediambientals", explica Josep Esquerrà, un dels fundadors. Integrat per vuit treballadors, l'Ecoinstitut ha esdevingut el centre d'assessorament en ecologia aplicada més important de Catalunya i, possiblement, un dels deu centres més rellevants d'Europa. Això ha estat possible gràcies a l'especialització en compra verda, és a dir, la incorporació de criteris mediambientals en la contractació pública, una activitat que representa el 16% del PIB europeu. La llarga trajectòria d'aquests professionals els avala a l'hora de radiografiar la crisi: "L'economia s'ha enfonsat per haver dut massa enllà el sector de la construcció, sense fer els deures en matèria mediambiental", afirma Esquerrà, i recorda que sectors com la indústria o el turisme tampoc no van fer els deures quan hi havia liquiditat. Des de l'Ecoinstitut, van seguir de prop la cimera del clima i en fan dues lectures: "Per una banda, és un fracàs no haver concretat cap acord, tot i que els acords no sempre garanteixen que els països els compleixin; i per l'altra, hem constatat com tota la feina feta des d'Europa per cercar un acord desapareix quan els EUA i la Xina entren en joc i marquen l'agenda", diu Esquerrà •

UN PAS NOU EN LA INTERCOOPERACIÓ

"El fet d'haver-nos constituït com a cooperativa ens permet crear xarxa amb altres cooperatives del sector", diu Marcos Falcón, d'Arkenova. El desig d'aquest enginyer coincideix amb el d'altres socis de cooperatives del sector de les energies renovables, que van participar, aquest gener, en un clúster de cooperatives d'energies renovables, electricitat i informàtica organitzat per la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya. Les tretze cooperatives que es van reunir van posar en comú necessitats empresarials i van establir les bases per a una cooperació futura.

OBRA I SERVEI

Panorames

Els músics i els arquitectes són dos col·lectius que, tradicionalment, responen a l'arquetip de professió liberal, creativa, però molt individualitzada. Músics de Girona, Projectae i la cooperativa d'Arquitectes Jordi Capell són tres casos que trenquen aquest tòpic i que demostren que el cooperativisme té molt de camp per córrer en l'àmbit dels serveis professionals.

Text: Carles Masià

Què tenen en comú la Cobla Sant Jordi i el conjunt de soul The Pepper Pots? Totes dues formacions estan associades a **Músics de Girona, SCCL**. Aquesta cooperativa de serveis, creada el 2003, s'encarrega de donar d'alta a la Seguretat Social els músics-socis de la cooperativa prèviament contractats per l'organitzador de l'espectacle, i emet la factura corresponent després de cada *bolo*. Els músics paguen una tarifa anual de 65 euros, i la cooperativa reparteix els beneficis entre els músics, la Seguretat Social i Hisenda.

En comptes de muntar una SL, actuar a través d'una cooperativa és una bona opció: en primer lloc, pels aspectes pràctics, i en segon lloc perquè evita la desprotecció laboral dels músics, independentment del seu impacte mediàtic. “La majoria d'artistes tenen altres feines, que poden estar relacionades amb el sector o no, i de tant en tant els surten actuacions”, detalla Lluïsa Massó, encarregada de comunicació de la cooperativa.

PROFESSIONALS LIBERALS

Una altra cooperativa de serveis que agrupa el que tradicionalment es coneix com a professionals liberals és **Projectae**, formada per arquitectes, aparelladors, enginyers, dissenyadors... “La idea de crear una cooperativa de serveis ens serveix per donar cabuda a persones molt diverses. És una estructura que ens permet mantenir l'autonomia i posar en comú la nostra feina”, afirma Pere Pugès, un dels 22 socis de Projectae.

L'activitat principal de la cooperativa és promoure una nova cultura de l'habitatge, ja sigui impulsant cooperatives d'habitatge o comunitats de propietaris, tot fent estudis de viabilitat dels projectes i buscant els socis i les entitats de crèdit per tirar-los endavant. En aquests moments, tenen en marxa una promoció al Prat (Baix Llobregat) i fa poc que han iniciat l'emissió de títols participatius per finançar-se en el futur.

En un àmbit relacionat, existeixen cooperatives que ofereixen serveis als arquitectes. Amb aquest objectiu va néixer la **Cooperativa d'arquitectes Jordi Capell**, fruit de la iniciativa d'un grup de professors d'arquitectura de Barcelona. Els 17.000 socis de la cooperativa de consum –la majoria arquitectes, però també enginyers i dissenyadors– poden adquirir a bon preu una àmplia selecció de llibres especialitzats, articles de papereria i beneficiar-se de cursos d'informàtica aplicada a l'arquitectura.

Els escaires i els cartabons pràcticament han desaparegut de les prestatgeries dels 9 centres que la cooperativa té a Catalunya i Balears. Igual que en moltes altres professions, l'eclosió de l'era digital va comportar adaptacions, com ara la venda per Internet, encara que hi ha altres coses que es mantenen inalterables, com la comoditat de tenir entre les mans un llibre de gran format.

A través dels exemples d'aquestes tres cooperatives, també veiem com és possible promoure uns valors afegits, com ara l'intercanvi de coneixements i les sinergies entre els socis •

MÉS INFORMACIÓ

- Músics de Girona, SCCL
www.musicat.cat
- Projectae, SCCL
www.projectae.cat
- Cooperativa d'Arquitectes Jordi Capell
www.eupalinos.com

Foto: Carles Roche

Músics de Girona aplega 3.100 músics de tots els estils. (A la foto, la Cobla Sant Jordi).

EL VIVER DE LES COOPERATIVES

Amb cinc anys es pot fer molt camí. Aquesta és una de les conclusions ràpides que podem extreure si ens fixem en la tasca d'Ara_Coop, la cooperativa de segon grau dedicada a fomentar el cooperativisme i a oferir serveis d'assessorament. Des del 2005, té el mèrit d'haver participat en la creació de 116 cooperatives arreu de Catalunya i d'haver desenvolupat un paper molt important per explicar –i demostrar– que hi ha una altra manera de fer empresa.

Text: Redacció

Mitjançant la seva tasca, Ara_Coop va contribuir a crear una de cada tres cooperatives catalanes durant l'any 2009.

Quan un grup de persones volen muntar una empresa, el primer que hi sol haver al darrere és una bona idea.

Després, el més normal és que també comencin a aparèixer dubtes i els tràmits burocràtics necessaris per engegar-la espantin una mica. Una bona manera de superar aquesta fase és acudir a Ara_Coop, que es dedica a impulsar la creació de noves cooperatives.

Al llarg d'aquests cinc anys, les cooperatives que han rebut el suport d'Ara_Coop han sorgit d'una gran varietat de situacions: persones emprenedores, d'altres que vénen de processos de reconversió empresarial o que han hagut de patir un ERO i jubilació del propietari, o persones que estan a l'atur...

EL SEGELL D'ARA_COOP

Durant aquest últim any, en què la crisi econòmica ha provocat la destrucció de molts llocs de treball, les cooperatives han resistit amb bona nota. De fet, és la tipologia d'empresa que més ha crescut a Catalunya durant el 2009 (un 15% respecte del 2008). Aquestes xifres contrasten amb la davallada d'inscripcions de noves societats mercantils, que el 2009 van baixar un 32% en comparació amb l'any anterior.

De les 133 cooperatives que es van crear l'any passat, un terç van tenir alguna cosa a veure amb Ara_Coop. O, dit d'una altra manera, Ara_Coop va contribuir a crear una de cada tres cooperatives del Principat.

XARXA INICIA

La propera passa per consolidar l'activitat d'Ara_Coop serà l'entrada a la Xarxa Inicia per a la creació d'empreses, que depèn del Departament de Treball i que està formada per 174 punts, la majoria àrees de promoció econòmica d'ajuntaments i consells comarcals. Així, Ara_Coop es convertirà en la referència a l'hora de crear cooperatives i garantirà la seva presència al territori, tot donant l'assessorament que calgui als ens locals amb les eines a l'abast del cooperativisme, com per exemple la publicació del nou Pla General Comptable

A banda, durant l'any passat, Ara_Coop ha estat present en l'àmbit de les administracions locals mitjançant la signatura de cinc convenis, concretament amb l'Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció, la Fundació Emprèn i els ajuntaments de Sabadell, el Prat de Llobregat i Granollers. Gràcies a aquests contactes, s'han creat cooperatives i han sorgit diferents iniciatives de formació.

Accions d'aquest estil fan que els equips tècnics de creació d'empreses cada cop estiguin més sensibilitzats i tinguin clar el model cooperatiu, un punt cabdal a l'hora de promoure'l activament.

Aquests convenis s'han complementat amb una altra línia de treball, centrada en els emprenedors: l'Espai Llabor. D'una banda, aporta serveis personalitzats perquè les persones emprenedores puguin concretar el seu projecte de negoci i, de l'altra, potencia la innovació en els sectors emergents de l'economia, com ara el de les energies renovables i els serveis d'atenció a les persones.

MÉS ENLLÀ DE LA FASE DE CREACIÓ

Un aspecte important per entendre el funcionament d'Ara_Coop és que el seu suport va més enllà del període inicial de creació de la cooperativa. Per això, existeix una xarxa de mentors formada per empreses consolidades que posen la seva experiència a disposició de les cooperatives noves, amb l'objectiu de facilitar l'acompanyament en la vida societària:

parlem dels consells rectors, de les actes, de les assemblees i, fins i tot, de què fer per resoldre en un conflicte entre socis. Els membres d'aquesta Xarxa són **Arç Cooperativa, Suara, Entorn, Cooperativa Plana de Vic, Abacus, Grup Qualitat i Gedi**.

Tota aquesta amalgama de visites, contactes i seguiments es complementa amb les accions de difusió i promoció, ja sigui participant i col·laborant amb tot tipus de col·lectius en xerrades i ponències o bé assistint a esdeveniments programats arreu de Catalunya. Durant l'any passat, Ara_Coop va participar en 29 actes d'aquest caire, conjuntament amb cambres de comerç, universitats, col·legis professionals, etc.

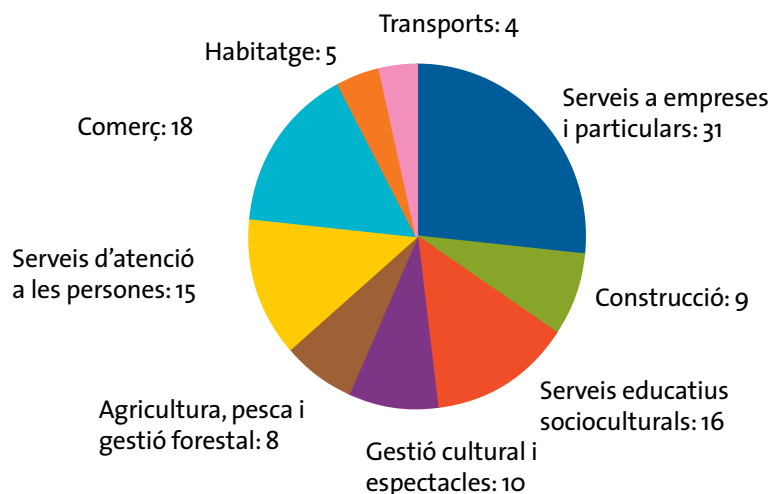
Són cinc anys que han servit per recollir multitud d'experiències i projectes que, amb una bona planificació, poden arribar a concretar-se. Si hi ha una bona idea, un dels responsables que aquesta es converteixi en una cooperativa pot ser Ara_Coop. Més d'un centenar d'arguments ho avalen •

Amb l'entrada a la Xarxa Inicia, Ara_Coop es convertirà en el punt de referència a l'hora de crear cooperatives i garantirà la seva presència arreu del territori

Imatge de l'equip d'Ara_Coop.

COOPERATIVES QUE ARA_COOP HA CONTRIBUÏT A CREAM (2005-2009, PER SECTORS)

FÒRUMS SOCIALS COOPERATIUS

Els dos últims dies de gener va tenir lloc a la seu central de la Universitat de Barcelona la segona edició del Fòrum Social Català (FSCat). Les cooperatives, en particular, i l'economia social i solidària en general, van ser una de les protagonistes. Text: Redacció

Taller sobre monedes socials i transparents, a l'FSCat.

Quan al Fòrum Social Mundial de Betlem de gener de 2009 es va acordar descentralitzar els fòrums socials a l'edició següent, els organitzadors de l'FSCat del 2008, satisfets per l'èxit d'aquell primer fòrum català, no van dubtar d'afegir-se a la proposta sorgida a Betlem. De manera que Barcelona va formar part de la quarantena de ciutats del món que han celebrat enguany el seu fòrum, tots ells amb un comú denominador temàtic: la crisi mundial i les alternatives per sortir-ne.

Com l'anterior, la segona edició de l'FSCat es va hostatjar a la Universitat de Barcelona. Els 96 seminaris inscrits s'agrupaven en tres eixos temàtics: les causes de la crisi global, les conseqüències i les alternatives. Durant un atapeït dia i mig, tot el 30 de gener i el matí del 31, més d'un miler de persones van ocupar les aules àvides d'aprendre i de debatre.

L'economia social va gaudir d'una presència notable. El cooperativisme va estar en boca de molts ponents i del públic en actes com el de respostes a la crisi ecològica, en què tant Alfonso López Rojo, de l'Entesa pel Decreixement, com Joaquim Sempere, actualment professor de Sociologia en la Universitat de Barcelona, s'hi van referir com una de les peces d'un altre model econòmic.

També diversos seminaris es van centrar en aspectes concrets de l'economia social. Les finances ètiques i solidàries, en el seminari "Alternatives a la banca, presentació de l'alternativa de les finances ètiques a Catalunya", organitzat per Justícia i Pau, l'Observatori de la Globalització, el SETEM i FETS. Les

cooperatives de consum agroecològic, en "Un altre consum és possible i necessari: canvi individual o canvi estructural", un dels més concorreguts d'aquesta edició, organitzat per la Xarxa de Consum Solidari, la **Cooperativa El Pinyol** i La Repera, un espai de trobada entre pagesos i consumidors agroecològics. Les cooperatives agràries nicaragüenques, en "Estratègies níques per combatre la crisi global", organitzat pel SETEM i la Casa de Nicaragua. Les cooperatives d'habitatge en règim de cessió d'ús, a càrrec de Sostre Cívic, dins el seminari "Propostes populars entorn de l'habitatge". Les xarxes d'intercanvi amb moneda social en "Monedes transparents i a favor del poble", organitzat per l'Ecoxarxa del Montseny i el Centre Joan Bardina. O el cooperativisme, en general, en "El cooperativisme autogestionari com a alternativa al model capitalista", organitzat per CASAL i la Xarxa d'Economia Solidària (XES).

Finalment, la XES va dur a terme dos seminaris que pretenien abordar el sector en la seva totalitat. Un, més descriptiu, va ser la Fira d'Experiències d'Economia Solidària, en què les cooperatives **Coop57**, **ARC**, **Gedi**, **Cooperativa Obrera de Viviendas**, **Rocaguinarda** i **ETCS**, a més de les Comunitats d'Autogestió Financera (CAF), van exposar els seus projectes. L'altre, centrada en els reptes de futur, es va titular "Economia solidària, una alternativa postcapitalista" i, malgrat escaure en diumenge a les 10 del matí, va aconseguir que més de 40 persones, moltes joves i no vinculades al sector, aquell dia matinessin ●

FIRA MUNDIAL D'ECONOMIA SOLIDÀRIA

L'economia solidària va brillar també en altres fòrums socials. Al III FSM Mundial de Madrid (28-31 de gener) es va parlar de cooperatives d'habitatge, de comerç just i economia social, i de producció i consum d'aliments ecològics. Una de les nou propostes alternatives fetes per l'Assemblea de Moviments de l'FSM de Madrid, era precisament l'economia social. D'altra banda, al municipi brasiler de Santa Maria, entre el 22 i el 24 de gener, se celebrà la I Fira Mundial d'Economia Solidària, organitzada pel Fòrum Brasiler d'Economia Solidària i Comerç Just del Brasil. Es calcula que la van visitar més de 150.000 persones.

Entrevista

Vicenç
Navarro:
“La jubilació a
partir dels 65
anys ha de ser
voluntària”

Per comprendre una mica millor la crisi, calen visions lúcides, com la del professor Vicenç Navarro, excatedràtic d'Economia Aplicada a la Universitat de Barcelona, catedràtic de Ciències Polítiques i Socials de la Universitat Pompeu Fabra i professor de Policy Studies a la The Johns Hopkins University dels EUA. A més dels 35 anys de docència, al seu currículum consta la tasca d'assessor de les Nacions Unides, de l'OMS i de molts governs, com el d'Allende, el govern suec, el cubà, el govern federal dels EUA i els actuals governs espanyol i català. Amb ell, fem una relectura de l'actual situació de recessió, posant èmfasi en les darreres mesures anunciades pel govern. Text: Alba Gómez

Aquests dies s'ha fet pública la xifra de 4 milions d'aturats a l'Estat espanyol i prop de 600.000 a Catalunya. Podria esmentar dues o tres mesures que, al seu parer, haurien de prendre's de forma imminent? S'està donant massa importància a la reducció del deute i del dèficit públic i molt poca a la creació d'ocupació. En realitat, la primera mesura important per resoldre la crisi seria generar un estímul econòmic important, tant en l'àmbit europeu com espanyol, basat sobretot en la despesa pública destinada a la creació d'ocupació. Una segona mesura és establir una normativa que forci el capital

han de fer reformes, algunes de les quals apareixen en l'informe del govern. Una d'aquestes propostes és la de facilitar el retard voluntari de la jubilació. La situació actual és excessivament traumàtica per a aquells sectors de població que gaudeixen del treball (tot i que sigui un grup minoritari) i que passen del 100% d'activitat laboral al 0% quan es jubilen. Aquest pas, a més de traumàtic, és innecessari. Cal tenir en compte que sectors amplis del col·lectiu de gent gran aporten un gran rendiment, i excloure'ls del mercat de treball és, a més d'una enorme ineficiència econòmica, una càrrega per a la Seguretat Social, ja que passen de ser cotitzants a beneficiaris, encara que poden (i volen) continuar sent cotitzants. Als EUA, per exemple, la jubilació és un dret, no una obligació.

“El més important per assegurar la sostenibilitat de les pensions és augmentar l'ocupació i la productivitat”

financer a oferir crèdits, tant als empresaris com als ciutadans. I, finalment, s'ha d'ajudar les empreses i sobretot les cooperatives a expandir-se en un context de dificultats. Aquesta dimensió hauria d'incloure la possibilitat d'ajudar les empreses que tenen problemes per convertir-se en cooperatives, de manera que els treballadors hi poguessin intervenir més proactivament. El que cal, en definitiva, és redistribuir recursos per crear una demanda entre les classes populars a fi de créixer i crear treball.

Què en pensa de l'anunciada reforma de pensions de l'Estat espanyol? Existeixen alternatives? El més important per assegurar la sostenibilitat de les pensions és augmentar l'ocupació i la productivitat. Tot i que el sistema de pensions actual, basat en el repartiment, sigui viable, s'hi

La jubilació a partir dels 65 anys, doncs, hauria de ser voluntària? Sí, a partir dels 65 anys ha de ser voluntària i garantir un retir digne. Això ens duu a una segona qüestió: a l'Estat espanyol han de millorar no només les pensions no contributives, sinó també les contributives. El fet que aquestes últimes representin un percentatge elevat del salari en el moment de la jubilació no significa que siguin satisfactòries, ja que el salari real mitjà és molt baix. Una altra intervenció necessària és l'augment de les cotitzacions socials, a fi d'evitar l'exclusió dels col·lectius que veuen reduïdes les seves contribucions per sobre d'un cert nivell de salaris. També s'haurien d'eliminar les funcions que s'han atribuït a la Seguretat Social i que no li corresponen, com ara la de facilitar la reducció de les plantilles de les empreses, una situació que ha assolit unes dimensions del tot exagerades.

A més d'aquestes mesures, calen intervencions dirigides a facilitar la producció de bona feina, per mitjà de l'educació i la formació dels joves. Això garantiria una qualitat més gran de coneixements, més capacitats resolutives de la població i, per tant, més productivitat, uns salaris millors i unes recaptacions més elevades de les cotitzacions socials i dels impostos. Es tracta d'actuacions que requereixen més intervencionisme públic tant en l'educació com en la formació laboral i la producció d'ocupació.

Vostè també parla de la necessitat de reforçar l'estat de benestar. Pot explicar-ho?

Sí. Calen mesures per reforçar el quart pilar del benestar, com ja vaig assenyalar a l'article "El cuarto pilar del bienestar" (*Público*, 15/10/09). Aquestes propostes han de garantir el dret universal a les escoles d'infància, així com els serveis domèstics a les persones amb dependències, que ajudin a facilitar la integració de les dones al mercat de treball (canviant, alhora, els valors de l'home per responsabilitzar-se en les tasques familiars). També és important facilitar el manteniment del lloc de feina als treballadors en edat de prejubilació, brindant-los ajuts públics en formació i reciclatge professional. I, finalment, és necessària una reforma fiscal més progressista, que elimini el frau fiscal. Això suposaria augmentar els recursos públics destinats a absorbir els costos de la jubilació d'alguns col·lectius, com els beneficiaris de pensions no contributives. En aquest aspecte, les cotitzacions socials haurien de complementar-se amb fons públics.

A l'article "Els sindicats als EUA prenen el cooperativisme espanyol com a exemple", publicat a *El Plural*, vostè apunta que les cooperatives grans tenen el perill d'esdevenir "una empresa més". Quines mesures podrien incorporar les cooperatives que tinguin vocació o necessitat de créixer per seguir mantenint els principis cooperatius? Hi ha el perill que si les cooperatives es converteixen en entitats molt grans perdin un element molt positiu: la participació dels membres en els processos de decisió. La filosofia del cooperativisme de Mondragon és un model a seguir per tal d'evitar la pèrdua de participació dels treballadors, una participació que es manifesta en les relacions laborals. Allà quan les coses van bé, el 40% dels resul-

"Calen intervencions dirigides a facilitar la producció de bona feina, per mitjà de l'educació i la formació dels joves"

tats es distribueixen entre els treballadors i la resta es deixa en un fons de reserva, i quan les coses van malament (com ara) el sacrifici es reparteix entre tots i es prioritza l'ocupació. Per això, la destrucció d'ocupació dels sectors organitzats en cooperatives ha estat molt inferior al de la resta de sectors.

De quina manera les cooperatives poden contribuir a superar la crisi? Seria important que una de les mesures proposades per les autoritats públiques per resoldre l'atur consistís a potenciar el moviment cooperatiu a fi d'augmentar l'eficiència econòmica i la cohesió social en el món de la producció, seguint polítiques com les que esmentàvem quan fèiem referència a Mondragon.

Hi ha algun país europeu que sigui exemplar en la gestió de les polítiques públiques? Els països nòrdics, de tradició socialdemòcrata, han pogut compaginar un elevat nivell de seguretat social, amb una gran eficiència econòmica. La famosa "flexiseguretat" d'aquests països es basa precisament en una extensa protecció social, transferències i serveis públics. La despesa en protecció social d'aquests països representa un 32% del PIB, quan a l'Estat espanyol és només d'un 20%. Però el més important és que la qualitat de vida de la ciutadania és superior als països que tenen una extensió dels serveis públics de l'estat del benestar elevada, i inferior als països que tenen el sector públic escassament desenvolupat •

EL PILAR QUE ENS MANCA

A l'article "El cuarto pilar del bienestar" (*Público*, 15/10/09), el professor Navarro explica d'on neix l'expressió "quart pilar de l'Estat del benestar". Ho fa per mitjà d'un símil: l'Estat del benestar espanyol és, segons ell, com una cadira de tres potes, que coixeja perquè li manca un eix bàsic. Si bé tenim tres drets bàsics garantits (les tres potes de la cadira), que són el dret a l'accés dels serveis sanitaris, el dret a l'educació i, en certa manera, el dret a les pensions, la pota que ens manca és el dret a l'accés dels serveis d'ajuda a les famílies. Per a Navarro, l'escàs desenvolupament dels serveis d'ajuda a les famílies, és a dir, la manca d'escoles d'infància per a nens de 0 a 3 anys i de serveis domèstics per a persones amb discapacitats i dependències, és un dels dèficits principals de l'Estat espanyol. "Es col·loquen retòricament les famílies en un pedestal, però després s'obliden", apunta Navarro a l'article esmentat. I ho argumenta amb xifres: només el 10% dels infants tenen accés a les escoles d'infància públiques, una xifra ínfima si tenim present que a Suècia la xifra assoleix el 58%.

LES DONES, PRINCIPALS PERJUDICADES

A casa nostra, el terme família està intrínsecament lligat amb la dona, i això fa que l'escàs desenvolupament dels serveis d'ajuda a les famílies, diu Navarro, es palesi en un poder escàs de les dones. "Invertir en els serveis d'ajuda a les famílies facilitaria la integració de la dona al mercat laboral, la intervenció social més important per millorar l'economia del país", diu el professor, i afegeix: "Si tinguéssim el mateix percentatge de dones al mercat laboral que té Suècia, tindríem tres milions més de creadores de riquesa i pagadores d'impostos i cotitzacions a la Seguretat Social". De moment, però, la gran quantitat de tasques que fan les dones, sense disposar d'ajudes públiques, ha fet, que registrin un percentatge tres vegades més alt de malalties causades per l'estress que els homes.

Consulteu aquest i altres articles de Vicenç Navarro a: <www.vnavarro.org/>

Alumnes i cooperativistes

El Petit Plançó és una escola diferent. I és diferent perquè els alumnes, a més de ser alumnes, són també cooperativistes. Al Petit Plançó, d'Olot, els estudiants de 1r a 4t d'ESO s'organitzen en cooperativa, la cooperativa d'alumnes Lluís Companys. Avantatges? Els nois i noies es fan seva l'escola, resolen millor els seus problemes i, segons diuen els mestres, esdevenen persones més crítiques, més responsables i més participatives.

Fotos: El Petit Plançó

1. El juny de 2009, es va celebrar el 40è aniversari de Petit Plançó. 2. La cooperativa Lluís Companys ofereix els serveis de bar, botiga, fototopiadora, manteniment, biblioteca i festes. Per ser soci, cada alumne aporta 3 €. 3. Tots els beneficis que genera l'activitat de la cooperativa es destinen al viatge a Itàlia del final de curs. 4. El Consell Rector està format per un president, un secretari i un tresorer. A més, hi ha 3 vocals. 5. La cooperativa potencia els valors de respecte, tolerància i ajuda a superar l'individualisme. 6. Una de les màximes de l'escola Petit Plançó és: "Digues-m'ho i ho oblidaré, ensenya'm i ho recordaré, involucra'm i ho aprendré" (frase de l'estadista i científic Benjamin Franklin).

4

5

6

La responsabilitat social, transformació cooperativa

Una cooperativa esdevé, sense més, una empresa socialment responsable quan aplica els principis cooperatius.

Text: Carlos Pulido i Marià Moreno

Il·lustració: Jordi Borràs

Punt de vista

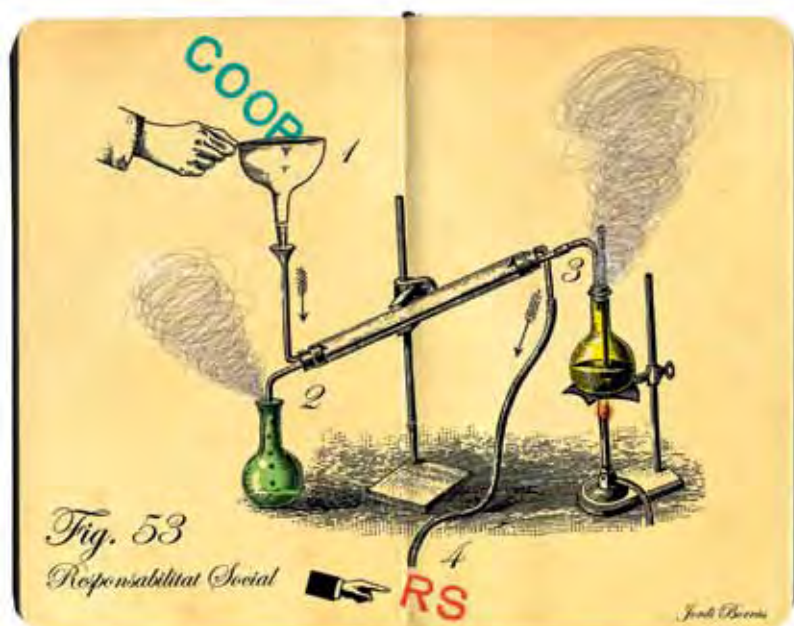
En el moment de parlar, ni que sigui breument, sobre la responsabilitat social (RS), resulta obligat considerar allò que diu *El Llibre Verd de la Comissió Europea*, que descriu la responsabilitat social com “la integració voluntària, per part de les organitzacions, de les preocupacions socials i mediambientals en les seves operacions comercials i les seves relacions amb tots els interlocutors”.

La responsabilitat social és un enfocament de gestió empresarial fonamentat en l'aplicació d'un conjunt de polítiques i mesures voluntàries centrades en tres àmbits: econòmic, social i mediambiental. L'aplicació d'aquestes polítiques i criteris ha de tenir efectes transformadors en el conjunt de l'organització, ja que ha d'implicar també la modificació d'aspectes vinculats a les persones i la gestió interna, els clients, els proveïdors i altres grups de persones rellevants.

La nostra experiència en el treball amb cooperatives i la responsabilitat social ens fa afirmar que una cooperativa esdevé, sense més, una empresa socialment responsable quan aplica els principis cooperatius. No obstant això, la metodologia de treball amb la responsabilitat social aporta, a més, la possibilitat de disposar d'un guió que faciliti l'estructuració i la implantació de totes les actuacions de la cooperativa des d'una visió global de l'organització amb un enfocament clar sobre els àmbits d'actuació de la responsabilitat social que, repetim-ho, són: econòmic, social i mediambiental.

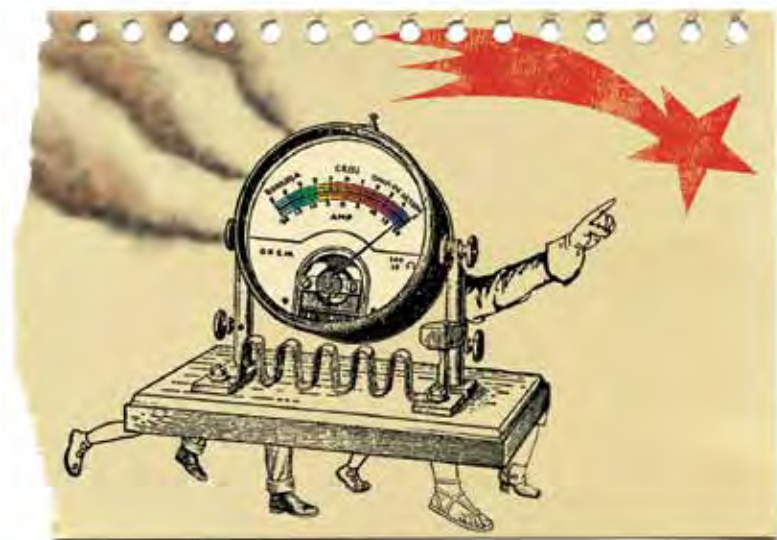
El procés de transformació i canvi a partir de la responsabilitat social només pot ser considerat com un “procés continu”. Des d'aquesta perspectiva, i si una cooperativa vol abordar el treball amb la responsabilitat social, recomanem una alta implicació dels seus òrgans de govern, la clara definició dels objectius a assolir i la posada a disposició de l'equip i dels recursos necessaris. Volem remarcar que l'observació dels diferents grups d'interès des d'una perspectiva d'actuació proactiva és un aspecte fonamental i, novament segons la nostra experiència, ha facilitat importants canvis en les cooperatives ja que ha permès, tot sovint, una millora relacional significativa.

Respecte als principals resultats generats, constatem una millora de la cooperativa en la implicació de les seves persones, en les relacions amb el seu entorn més proper i en una ment més oberta a la generació de sinergies que li permetran créixer. En síntesi, creiem poder afirmar que aquest camí de transformació aporta decididament un major nivell de sostenibilitat, així com l'obtenció de més beneficis, tant tangibles com intangibles •

Sostenibilitat: la sortida assenyada a la crisi

Editorial

Il·lustració: Jordi Borràs

Tot i alguns primers i escassos símptomes de recuperació, la crisi continua evidenciant les deficiències del model que ha presidit la major part de l'activitat econòmica de les darreres dècades. Les conseqüències són prou conegudes: taxa d'atur molt elevada, enormes dificultats per recuperar l'activitat i el consum, elevat dèficit públic, i a tot això hi afegim la crisi financera i la manca de crèdit per a nous projectes, com també l'exponencial esgotament i degradació ambientals.

No volem caure en posicions catastrofistes, però cal reconèixer que tenim força males peces al teler. I com més s'allargui la crisi, més minvarà la capacitat de resposta de les administracions per contribuir decisivament a reconduir la situació. De moment, però, no sembla que les propostes (i promeses) de reformes estructurals en el sector financer o de reorientació productiva s'hagin concretat gaire (per no parlar de l'evident manca d'acords concrets a la cimera del clima a Copenhaguen).

Les múltiples resistències, sobretot dels principals interessos econòmics afectats, sumades a les excessives picabaralles polítiques, estan retardant o impossibilitant unes reformes, al nostre entendre, necessàries. Encara hi ha marge de maniobra, però cal que tots els actors i agents, econòmics i socials, públics i privats, estiguem disposats a afrontar el repte del canvi de model. Tanmateix, un canvi de model cap a quina direcció? Si algun concepte pot resumir clarament l'orientació és, sens dubte, el de la sostenibilitat.

Si algun concepte pot resumir clarament cap a on cal orientar el canvi de model productiu és, sens dubte, el de la sostenibilitat

Sostenibilitat econòmica, això és, cap a un model productiu prou diversificat i equilibrat, amb un significatiu paper dels sectors més dinàmics i emergents, i que esmerci importants esforços a innovar i invertir en nous productes i mercats. Sostenibilitat financera, incorporant els mecanismes de regulació, control i intervenció que evitin l'activitat especulativa i els possibles col·lapses en el sistema creditici. Sostenibilitat ecològica, caminant cap a una activitat econòmica molt menys agressiva amb el medi: eficiència energètica, reducció de residus, agricultura ecològica, etc. Finalment, sostenibilitat social, donant el màxim valor a l'estabilitat en l'ocupació, a l'arrelament de les persones i les empreses al territori, a la solidaritat i la implicació ciutadana.

El cooperativisme treballa diàriament des d'aquesta lògica, i ofereix la seva experiència i la seva energia per contribuir a fer possible aquest necessari cop de timó •

Fa falta una reforma fiscal per a les cooperatives?

A debat

Tres experts, José Cardona, Manel Tell i Antoni Duran-Sindreu reflexionen sobre la necessitat de reformar el règim fiscal actual per tal de beneficiar les cooperatives.

Text: Joseba Polanco, Il·lustració: Jordi Borràs

Quines són les especials característiques que fan de la cooperativa un subjecte econòmic que convé cuidar? A primera vista podem enunciar-ne tres. En aquests moments de crisi econòmica, tenen una gran importància social:

- Les cooperatives mantenen l'ocupació per sobre d'altres formes jurídiques, perquè els socis defensen els seus llocs de treball, no només una rendibilitat dels seus capitals aportats. D'aquesta manera arriben a interioritzar i absorbir, en major grau que altres empreses, costos de manteniment d'ocupació en comptes d'externalitzar-los a la comunitat (desocupació, jubilacions anticipades...).

- Les cooperatives no es deslocalitzen; això no vol dir que no s'internacionalitzin, sinó que creen llocs de treball a l'exterior i posen en marxa instal·lacions productives en molts llocs del món globalitzat, però no amortitzen gratuïtament llocs de treball en la comunitat que les ha vist néixer.

- Finalment, el control democràtic que les caracteritza fa que a manera de "pluja fina" difonguin una cultura democràtica i participativa en la societat en què s'insereixen. La mateixa manera de gestionar tant les decisions estratègiques, com les aplicacions dels beneficis o pèrdues o els ajustos salarials, fa que s'estengui en les persones sòcies una cultura democràtica que al seu torn impregna la societat.

La Unió Europea podria acceptar que les cooperatives tinguin compensacions pel fet de ser empreses participatives, amb una major complexitat en la gestió, derivada precisament de la imbricació indissoluble de la participació dels socis en l'activitat, la propietat, el control democràtic i el repartiment equitatiu dels resultats (siguin beneficis o pèrdues).

Tradicionalment s'ha considerat que a aquest subjecte econòmic amb especials característiques, la cooperativa, se li hauria de donar un suport especial; per això, fins i tot en la Constitució espanyola de 1978, es recull a l'article 129.2 que "els poders públics promouran eficaçment les diverses formes de participació en l'empresa i fomentaran, mitjançant una legislació adequada, les societats cooperatives". I entre els suports que poden rebre les cooperatives hi ha el fiscal.

Durant molts anys, aquest ha estat un dels instruments de política econòmica més utilitzats, perquè s'estén a totes les cooperatives qualsevol que sigui la seva classe, però darrerament ha deixat de ser una peça de valor entre els mecanismes de

suport a la creació i consolidació de la cooperativa, sense que s'hagi substituït per nous mecanismes de suport.

Considerem que la fiscalitat pot tornar a ser un reconeixement del benefici diferencial aportat a la societat, un instrument eficaç per promoure la creació i consolidació de les cooperatives, sempre que sigui capaç de donar solució als dèficits que l'han convertit en un instrument ineficaç. Per parlar de tot això, hem demanat a tres experts en el tema que reflexionin entorn d'aquesta pregunta: fa falta una reforma fiscal per a les cooperatives? •

JOSÉ CARDONA

Aquesta pregunta ens l'hem plantejat sovint a la Confederació Empresarial Espanyola de l'Economia Social (CEPES) en aquests dos o tres últims anys. Amb més intensitat encara veient com està evolucionant la posició de la Comissió Europea, especialment dels seus Serveis Jurídics.

Creiem que els factors que fan aconsellable una revisió a fons del règim fiscal de cooperatives a Espanya són de naturalesa diferent. D'ençà que es va regular en 1990, el sistema tributari espanyol ha sofert profundes modificacions i el cooperatiu no. La legislació cooperativa també ha variat molt. La doctrina científica ha fet palesa la necessitat de revisar alguns aspectes de la llei de règim fiscal de les cooperatives 20/90. Elements com la fragmentació de la base imposable (tipus de gravamen), alguns dels requisits per a la qualificació de cooperativa protegida o especialment protegida costen de complir i suposen una trava a l'eficàcia gestora de les cooperatives.

Finalment, el passat 14 de desembre de 2009, el Col·legi de Comissaris de la Comissió va aprovar una Decisió sobre l'ajuda d'Estat espanyol C 22/2001, referent a les mesures de suport al sector agrícola arran de la pujada dels carburants. Dels pronunciaments realitzats per la Comissió en aquesta Decisió i del context en què s'insereix, es podrien derivar importants conseqüències per a la compatibilitat del règim fiscal espanyol de cooperatives amb les regles comunitàries sobre ajuts d'Estat.

Encara que, de moment, la Decisió no desplega efectes jurídics importants sobre aquest règim fiscal, el posa en una posició que podríem qualificar d'incerta. Les conclusions a què arribi afectaran tots els règims fiscals europeus de cooperatives. A més, aquesta Decisió s'insereix en el context de l'obertura de diversos procediments que qüestionen la compatibilitat d'alguns elements d'aquests règims fiscals en les previsions europees sobre ajuts d'Estat: dos procediments a Itàlia contra els bancs cooperatius i els bancs populars, una reclamació de cooperatives de consum del Consorci CoopItalia i alguns procediments més.

Amb aquests antecedents, la posició de la Comissió davant l'assumpte espanyol estava decantada. A la Decisió de 14 de desembre, es declara que el règim fiscal de les cooperatives a Espanya, recollit en la Llei 20/1990, configura un sistema d'ajuts d'Estat. Els Serveis Jurídics de la Comis-

sió argumenten que només les cooperatives que actuen exclusivament amb els seus socis poden tenir un règim fiscal propi i específic, només les que considera "mutualment pures".

A més, pel que fa a les mesures fiscals destinades a les reserves indivisibles de les cooperatives, la Comissió considera que, des del punt de vista de l'aplicació de l'impost de societats, aquestes reserves són comparables a les reserves de les societats de capitals.

Aquests pronunciaments suposen una greu distorsió de la fiscalitat de les cooperatives i obliguen a revisar ràpidament la nostra legislació i no sols pel que fa als aspectes fiscals, sinó també al seu règim econòmic.

Lògicament, els documents de possible reforma fiscal preparats per CEPES no havien arribat a una situació de ruptura com la plantejada en la Decisió de la Comissió. En tot cas, la dicotomia "mútualment pures" (aquelles que només fan operacions amb socis) i "no pures" és un invent dels Serveis Jurídics que resulta inacceptable per a aquells països amb legislació fiscal específica per a les seves cooperatives. Sembla que no hi ha altra possibilitat que recórrer contra aquesta Decisió davant el Tribunal de Primera Instància de la Unió Europea, i així ho ha acordat CEPES.

Quines han de ser les línies d'una futura i immediata proposta de reforma? Sembla que una possible futura negociació amb la Comissió hauria de tenir en compte alguns criteris comuns: limitació de les operacions amb tercers no socis; no distribució de resultats d'aquestes operacions amb els socis, si bé amb possibles actuacions no previstes en la legislació vigent; revisió de la regulació del capital i reserves; evitar el "repartiment" dels "fons irrepartibles", etc. Així mateix, caldria tractar de la fiscalitat de les operacions del soci i de la cooperativa amb tercers, la base imposable, etc. Només abordar aquests punts provocaria una completa revisió de la legislació, tant autonòmica com estatal •

JOSÉ CARDONA,
Director del Departament Jurídic de la Confederació de Cooperatives Agràries d'Espanya i vicepresident primer de CEPES

MANEL TELL

L'actual marc normatiu data del desembre de 1990, i encara que ha estat modificat per les corresponents disposicions addicionals i transitòries, avui és un element poc operatiu, sobretot perquè en aquests 20 anys s'han modificat la Llei de l'impost sobre societats, i s'han aprovat una nova llei catalana de cooperatives i el Nou Pla General Comptable. A més, a la Unió Europea hi ha un procediment obert sobre si el règim general de les cooperatives es considera ajudes d'Estat i, per últim, cal tenir present que el sistema econòmic ha canviat en aquests darrers 20 anys, sobretot en el camp dels serveis socials on moltes cooperatives fan una tasca que les entitats mercantils no poden substituir.

Aquests arguments fan pensar que s'ha de reformar, no suprimir, el marc fiscal de les cooperatives, una reforma que hauria d'anar en dos sentits: mantenir el fet diferencial cooperatiu i que el nou règim fiscal no dificultés el desenvolupament de les cooperatives.

Respecte al fet diferencial cooperatiu, és evident la importància que tenen les cooperatives per mantenir l'ocupació i l'activitat en el territori. Aquest compromís s'ha de tenir en compte en legislar; per això caldria mantenir un tipus impositiu diferenciat de la resta d'entitats, fins i tot de les pimes, que fos més reduït i únic, és a dir, que no establís diferències entre cooperatives protegides i no protegides, ja que amb l'actual classificació costa molt determinar quines són protegides i quines no, a més de les múltiples causes de pèrdua de la condició de cooperativa protegida i el manteniment de la diferenciació entre resultats cooperatius i extracooperatius.

Ara bé, tenint en compte que l'objectiu del manteniment de la diferenciació dels resultats cooperatius i extracooperatius és l'aplicació d'un tipus impositiu o un altre, caldria valorar si, dels resultats extracooperatius, s'han de fer dotacions per a fons de reserves obligatòries, ja que si tributen al tipus general, tal com ara està establert i considerant que el 50% ha de romandre a la cooperativa en concepte de fons de reserva obligatori, l'excedent disponible dels socis és menor que el que podrien disposar en un altre entitat mercantil i això podria desincentivar el manteniment o la constitució de noves cooperatives.

S'ha de reformar, no suprimir, el marc fiscal de les cooperatives, que data de 1990, per mantenir el fet diferencial cooperatiu. El nou règim fiscal, a més, no hauria de dificultar el desenvolupament d'aquestes empreses.

La resta dels beneficis fiscals de què gaudeixen les cooperatives poden mantenir-se: bonificacions del 95% a l'IAE i exempció de l'impost sobre actes jurídics documentats, atenent no tant al tipus de cooperativa, protegida o especialment protegida, que amb el plantejament que fem desapareixeria, com a la dimensió pime o no.

Pel que fa als socis, entenem que les seves operacions amb la cooperativa no s'haurien d'adscriure al règim d'operacions vinculades, ja que les cooperatives agrupen persones o entitats per dotar-se de mitjans per dur a terme una activitat que satisfaci les seves necessitats.

Definint entitats vinculades com aquelles en què els socis participen en el capital social amb més del 5%, ens trobem amb la paradoxa que es fiscalitzaria les cooperatives petites en lloc de les grans. En canvi, sembla raonable que el límit de la retribució que pugui percebre el soci sigui aquella que no genera resultats negatius a la cooperativa per tal de no traspasar rendiments d'entitat cooperativa als seus socis o al revés.

Per últim, demanaria als legisladors que tinguessin en consideració no ja les actuals normatives existents en matèria cooperativa, sinó les tendències, amb l'objectiu de poder disposar d'un nou règim fiscal que duri 20 anys més •

MANEL TELL,
Economista i auditor
expert en economia
social

ANTONI DURAN-SINDREU

La fiscalitat de les cooperatives s'ha de reformar per diverses raons: pel mateix transcurs del temps; pels dubtes que ens trobem en la pràctica diària, perquè els tipus gravables generals s'han anat reduint mentre que els de les cooperatives s'han mantingut iguals amb la qual cosa s'han anat escurçant les diferències... A més, hi ha temes tècnics sobre els quals cal donar-hi voltes, per exemple, la consideració de cooperatives protegides.

Pot considerar-se la fiscalitat cooperativa una ajuda d'Estat en la UE? En la meua opinió, no, ja que la Constitució espanyola estableix la necessitat de promoure les cooperatives, una necessitat que es pot fer a través d'un règim fiscal diferent de la resta. Estic d'acord que no hi ha raó per distingir resultats entre socis i no socis, sinó que és més coherent que la cooperativa tingui un sol tipus impositiu.

Sobre els fons de reserva de les cooperatives, la Unió Europea no entén la filosofia del cooperativisme. En una cooperativa les altes i baixes dels socis són freqüents; la naturalesa de les reserves permet que les cooperatives estiguin ben capitalitzades, una necessitat que les empreses mercantils resolen per altres vies. El món cooperatiu és totalment diferent del mercantil, per tant, el tracte fiscal també ha de ser diferent. Pel que fa a les reserves, precisament, la fiscalitat ha de compensar la rigidesa dels fons irrepartibles. Si desincentivéssim la creació d'aquests fons, ens arriscaríem a descapitalitzar les cooperatives, sobretot les petites i mitjanes.

En la pràctica de la relació amb l'administració tributària, sorgeixen diversos problemes. Per exemple, el Fons d'Educació i Promoció Cooperativa provoca controvèrsia perquè cada cooperativa el fa servir seguint la seva pròpia interpretació de la llei i Hisenda desqualifica moltes cooperatives a efectes fiscals per haver imputat als fons conceptes com, per exemple, un dinar de final d'any dels socis, que pot tenir un valor de cohesió cooperativa, però que Hisenda no ho considera així. Per aclarir aquests casos, caldria fer una comissió mixta Hisenda-Comunitats Autònomes, tal com preveu la llei.

D'altra banda, s'han de simplificar els resultats cooperatius i extracooperatius, perquè es guien per criteris molt com-

plexos i ambigus que perjudiquen sobretot les cooperatives petites i mitjanes. També hi ha el problema de les operacions vinculades. Per exemple, una cooperativa agrària de segon grau formada per poques cooperatives de primer grau té més obligacions tributàries d'operacions vinculades que una altra amb 25 o 30 cooperatives sòcies; el mateix passa amb les cooperatives de 3 socis, que en resulten penalitzades.

En la mesura que la fiscalitat cooperativa s'assembla a la general, no hi haurà incentius per fer cooperatives. Amb això no vull dir que una cooperativa s'hagi de constituir pels avantatges fiscals, la raó fonamental per fundar-la ha de ser que els socis creguin en la filosofia cooperativa. En aquest sentit, considero que la identitat cooperativa és més forta en algunes branques (cooperatives agràries i de treball) que en altres i que l'administració hauria de promoure més la cultura cooperativa. Ara bé, això no treu que una fiscalitat afavoridora de l'opció cooperativa sigui també una bona ajuda. En definitiva, cal donar sentit comú al règim fiscal de les cooperatives •

ANTONI DURAN-SINDREU,
Expert en política fiscal i
expresident de l'Associació
Espanyola d'Assessors
Fiscals

Atendre els infants des de la cooperativa

Els primers anys de vida d'un infant són especialment importants. Els trastorns –crònics o transitoris– que patim de petits poden convertir-se en un llast per al creixement i determinar de manera profunda el nostre futur. Aquests trastorns, causats per factors biològics, psicològics i socials, en molts casos es poden detectar i tractar. Aquesta és la missió dels professionals que treballen en el camp de l'atenció precoç, un camp força solcat per les cooperatives.

Text: Alba Gómez

Cooperativa Delta. Sessió de tractament del Grup Terapèutic Intensiu per estimular la relació i comunicació entre els infants.

A Catalunya hi ha onze cooperatives d'atenció precoç, que depenen, com la resta de Centres de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç (CDIAP), de la xarxa que gestiona l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS), del Departament d'Acció Social i Ciutadana. És una xarxa pública, que ofereix un servei universal i gratuït a tots els infants, des que neixen fins que tenen sis anys. Els neuropediatres, psicòlegs, logopedes, fisioterapeutes, treballadors socials, psicomotricistes i pedagogs que treballen en aquest camp tracten de detectar qualsevol signe d'alarma o situació de risc a fi d'intervenir-hi, sovint amb la col·laboració de les famílies i l'entorn. La seva tasca és especialment important durant els tres primers anys de vida dels infants, el període més crític i receptiu.

UN MIRALL SOCIAL

Si fa uns anys l'atenció precoç es relacionava exclusivament amb la disminució, avui engloba molts més aspectes, com ara les malalties minoritàries, els trastorns de son, els problemes d'alimentació i moltes qüestions vinculades amb el suport a la criança: "Cada vegada tenim més consultes aïllades i infants amb trastorns lleus i transitoris", diu Gemma Garcia, directora tècnica del CDIAP **Delta Cooperativa**. Molts dels trastorns que es detecten són conseqüència dels canvis socials. La irrupció dels nous models de famílies –monoparentals, reconstitui-

des, adopcions, etc.–, per exemple, ha generat necessitats noves, a les quals els professionals s'han hagut d'adaptar. "La incorporació de la dona al món laboral i el paper determinant d'altres cuidadors d'infants també han condicionat les pautes educatives", comenta Garcia, convençuda que la crisi econòmica ha afectat el camp de l'atenció precoç perquè ha causat, en molts casos, la desestabilització de l'entorn de l'infant.

Segons Garcia, actualment un dels trastorns més habituals és el de l'adquisició del llenguatge, un trastorn que sovint comporta altres dificultats associades. La detecció d'aquestes complicacions, però, no és cosa d'un professional aïllat, ja que sovint els CDIAP cooperen amb professionals d'escoles bressol, escoles de Primària, equips de pediatria, serveis socials, equips d'assessorament psicopedagògic (EAP), confegint així una gran xarxa.

DEU ANYS TREBALLANT AMB INFANTS

La cooperativa Delta atén des de fa deu anys els infants de Viladecans, Gavà, Begues i Castelldefels. Aquest últim any, els 23 professionals que hi treballen han brindat servei a prop de 900 infants, però la vocació del centre és seguir creixent: "Tenim previst atendre uns 1.000 infants aquest 2010", diu Gemma Garcia. De moment, encara dura la commemoració del desè aniversari, que han festejat amb la inauguració d'una nova seu de la cooperativa a Viladecans •

CDIAP COOPERATIUS

A casa nostra, les principals cooperatives d'atenció als infants són Agalma; Cedre; el CDIAP de Sant Boi de Llobregat; el Centre d'Atenció a la Primera Infància del Vallès Oriental; Dapsi Montcada; Dapsi Cerdanyola; Dapsi Sant Cugat del Vallès; Dapsi Rubí; Delta; Equip 40 i Gaudim-Espais Humans.

Llet nostra, la quarta més venuda a Catalunya en un any difícil per al sector

Malgrat que l'any 2009 ha estat un dels més difícils per al sector lleter arran de la baixada generalitzada dels preus, la cooperativa Llet Nostra se n'ha sortit amb bona nota: ha augmentat un 10% en vendes en comparació de l'any 2008 i ja és la quarta més venuda del Principat (la primera a les comarques gironines). A més, la cooperativa ha augmentat la producció en un milió de litres i ha arribat als 28,5 milions sense generar excedents. Ara, el proper repte de Llet Nostra és fer-se un lloc en el mercat català dels iogurts i altres productes freds.

UNA SORTIDA PER A LES EXPLOTACIONS CATALANES

Llet Nostra, SCCL, és una cooperativa de segon grau que agrupa les cooperatives **Lletera de Campllong, Ramaders del Baix Empordà, Cadí i Lletera de Mollerussa** i comarca. Aquests socis, juntament amb tres col·laboradors més, representen el 27,4% dels ramaders de Catalunya i produeixen el 24,67% de la llet que es fa al país. Actualment, la cooperativa disposa d'una planta d'envasatge a Vic inaugurada al 2005 amb una capacitat de 60 milions de litres anuals, i que és capaç de realitzar tot el procés en només set hores, des que la llet arriba de les granges fins que està llesta per comercialitzar-se, ja envasada. A més, la cooperativa aviat preveu inaugurar una altra planta a Bescanó (Gironès) per consolidar el seu creixement a llarg termini. Llet Nostra va néixer l'any 2003 per donar sortida a la llet que produïen les explotacions ramaderes catalanes i per no haver de dependre dels grans grups industrials que controlen la producció del sector •

El proper repte de la cooperativa de segon grau és fer-se un lloc en el mercat català dels iogurts i altres productes freds.

La Fundació Catalana de Cooperació, nou soci de Clade

La Fundació Catalana de Cooperació s'ha convertit en el dotzè soci del **Grup Clade** des del passat mes de desembre. Aquesta entitat privada, formada per diverses cooperatives agràries lleidatanes i Ibercaja, vol facilitar la formació de les persones vinculades al món associatiu i cooperatiu i des del 1990 es dedica a promocionar joves pagesos. D'aquesta manera, Clade, el primer grup empresarial cooperatiu de Catalunya, consolida la seva presència a les Terres de Ponent, ja que fins ara només tenia socis amb seu a Barcelona i Girona. Les empreses de Clade formen part de sectors diversos, com ara el cultural (**Abacus**), l'immobiliari (**Grup Qualitat**) o el mediambiental (La Vola).

La decisió de demanar la incorporació a Clade va ser presa al final del 2009 pel pa-

tronat de la Fundació Catalana de Cooperació, format per les cooperatives agràries Actel, Agrolès, Transalfals i La Vispesa, Cotècnica, Fruits de Ponent i la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya. L'any 2008, la Fundació va facturar prop d'1,2 milions d'euros i va donar feina com a treballadors o col·laboradors habituals a 36 persones. A banda de la tasca formativa i educativa, la Fundació també fa un acompanyament a empreses, especialment per millorar el seu capital humà •

EDUVIC gestionarà els XICS del Barça

La cooperativa **EDUVIC**, especialitzada en atenció a la infància en risc d'exclusió social, s'encarregarà de gestionar la Xarxa Internacional de Centres Solidaris (XICS) que la Fundació del Futbol Club Barcelona té a Catalunya. Aquests centres, també implantats a 12 països d'Àfrica, Àsia i Amèrica, ofereixen educació, assistència sanitària, suport psicosocial i accés a l'esport i el lleure als infants més vulnerables. Actualment, EDUVIC ja gestionava l'únic XIC de Catalunya, que cada tarda atén uns 60 nois i noies d'ESO i secundària al barri de Santa Rosa, a Santa Coloma de Gramenet. Gràcies a aquest conveni amb el Barça, la cooperativa s'ocuparà del funcionament dels nous centres. De moment, està previst que se n'obri un al barri barceloní del Carmel i, més endavant, se n'inaugurarà un altre a les comarques gironines •

Tràmits i subvencions, amb la signatura digital

Per fer tràmits davant l'Administració, les cooperatives hauran d'utilitzar el certificat de signatura digital, que es pot sol·licitar a les entitats de certificació. La signatura, que pot ser per a persones jurídiques (la cooperativa) o físiques (representants o persones autoritzades) permet agilitzar els procediments per demanar subvencions i fer les gestions amb les administracions públiques.

Les cooperatives per la recerca i la innovació

La Confederació de Cooperatives de Catalunya, com a representant del moviment cooperatiu, es va adherir al Pacte Nacional per a la Recerca i la Innovació, impulsat pel Departament d'Innovació, Universitats i Empresa. La iniciativa fonamental del PNRI és que Catalunya sigui capdavantera en aquest àmbit per garantir alts nivells de productivitat, ocupació de qualitat i benestar dins dels límits que imposa la biosfera.

Delta inaugura un centre per a Infants a Viladecans

La inauguració a Viladecans d'un nou centre per a infants permetrà a **Delta** ampliar els serveis de detecció i atenció precoç de trastorns del desenvolupament en infants menors de 6 anys. La cooperativa, que ja té tres centres (dos a Viladecans i un a Castelldefels), espera arribar a atendre uns 800 nens i nenes del Baix Llobregat amb retard mental, autisme, trastorns del son, etc.

LA XIFRA

113

van ser les cooperatives creades a Catalunya el 2009, un 14% més que l'any anterior.

El sector agroalimentari estatal debat el futur més enllà de la PAC

El futur de l'agricultura es va abordar en el VI Congrés de Cooperatives Agroalimentàries.

Les cooperatives agroalimentàries de l'Estat, reunides en el VI Congrés de Cooperatives Agroalimentàries, van analitzar el futur del sector en el nou context econòmic i la reforma de la Política Agrària Comunitària (PAC) més enllà de 2013, que és quan es revisarà el sistema vigent de subvencions a la Unió Europea. Durant la trobada també es va fer referència a les estratègies d'algunes de les cooperatives líders de la Unió Europea, com ara **Coop de France**, l'holandesa **DPA** i l'alemanya **BayWa**, i també es va explicar el model de la cooperativa garrotxina **La Fageda**, un exemple de compromís social i èxit empresarial.

Una seixantena de persones representants de més de vint cooperatives agràries van integrar la delegació de Catalunya que va participar en el Congrés, celebrat a Saragossa, els passats 25 i 26 de febrer. El director general d'Alimentació, Qualitat i Indústries Agroalimentàries, Joan Gené, va acompanyar els cooperativistes catalans.

Durant la cita a la capital aragonesa també es van celebrar tres tallers sobre tendències i oportunitats del mercat actual, noves estratègies de comercialització i la innovació com a motor de la competitivitat. De forma paral·lela, es va organitzar Agroalimentació.coop, un saló de promoció i degustació de productes cooperatius •

L'any 2013 es revisarà el sistema vigent de subvencions de la Política Agrària Comunitària de la UE

estalvi ètic i finançament solidari al servei de l'economia social i cooperativa

- 263 entitats sòcies: cooperatives, associacions, empreses d'inserció i fundacions
- 969 ciutadans i ciutadanes que dipositen estalvi com a socis col·laboradors
- 300 projectes finançats en 4 anys per valor de 10 milions d'euros
- Creixement en xarxa a Aragó, Madrid, Andalusia i Galícia

Coop57 SCCL | Carrer Méndez Núñez, 1 Principal 2na 08003 Barcelona | Tel. 93 268 29 49 • coop57@coop57.coop

una altra economia per un altre món possible

www.coop57.coop

Servei generals d'arts gràfiques

- disseny
- filmació
- tecnologia ctp
- enquadernació
- manipulació i acabats de tota mena
- transport i logística arreu d'europa

Especialistes en tot tipus d'impressions

- llibres
- revistes
- catàlegs
- cartells
- calendaris
- agendes

Fem bona impressió

c/ corders 22-28 • 08911 badalona
tel.: 93 389 94 60 • fax: 93 389 95 42
a.e.: gramagraf@gramagraf.com

Membre del GrupCultura03
i del Grup Aqüeni

Assegurances per a l'economia social i solidària

Treballem per l'assegurança
ètica i solidària

• NIF: 38203001 - Registre UNIFP 2020. Tots els serveis arç
de Responsabilitat Civil professional i responsabilitat financeria estan en aplicació vigent.

www.arcoop.coop - arcoop@arcoop.coop
Tel. 93 423 46 02

La força de l'ètica

Consumir

Després de tres dècades de declivi, fa uns anys que les cooperatives de consum a Gran Bretanya tornen a estar en auge. El gran protagonista d'aquest canvi de tendència del cooperativisme de consum britànic no és altre que Co-operative Group, la cooperativa de consum més gran del món. Text: Jordi Garcia

Actualment Gran Bretanya és l'estat amb més cooperativistes de consum (8,3 milions) de tot Europa. Més de la meitat d'aquests (4,6 milions) són socis de The Co-operative Group. Igual que la resta de cooperatives de consum britàniques, The Co-operative va travessar una forta crisi al darrer terç del segle passat; un any rere l'altre anava perdent quota de mercat en la distribució minorista d'aliments, el seu principal negoci, en benefici de grans empreses mercantils com Morrisons o Tesco. Un canvi de política, consistent a tornar a les arrels locals i cooperatives i saber-les comunicar al gran públic, ha fet remuntar espectacularment aquest grup cooperatiu format per cooperatives locals i regionals i nascut el 1863, quan 300 cooperativistes van crear la North of England Co-operative Society.

GRUP MULTIACTIVITAT

Després de fusionar-se amb un altra gran cooperativa de consum el 2008 i comprar una cadena de supermercats l'any passat, el grup ocupa el cinquè lloc en la venda minorista d'aliments (4.700 punts de venda, la majoria de petita i mitjana dimensió), el tercer en farmàcies (800) i el primer en serveis funeraris. Dóna feina a 123.000 persones i té les oficines centrals a Manchester.

Les seves activitats abasten, doncs, des dels supermercats fins als viatges (450 agències), passant pels serveis funeraris (800 sucursals), operacions bancàries i d'assegurances, així com granges agrícoles, que li permeten oferir productes propis als supermercats sota el nom de "Grown by us" ("Cultivat per nosaltres").

Cada sis mesos, els socis reben una participació en els beneficis, proporcional als guanys i a la despesa que fan a la cooperativa. Se'l coneix popularment com

el "divi" o el "divi number" (de dividend) i ja forma part de la vida quotidiana dels britànics.

Bona part del secret del seu èxit té a veure amb la gran reputació ètica assolida en aquests darrers anys. The Co-operative va ser pionera a difondre el comerç just a Gran Bretanya el 1999; actualment col·labora amb Amics de la Terra en les seves accions contra el canvi climàtic i ha rebut molts premis per les seves pràctiques sostenibles, com ara restringir les vendes d'electrodomèstics energèticament poc eficients o no provar amb animals els seus productes de perfumeria. La divisió bancària del grup, Co-operative Financial Services, gaudeix d'un gran prestigi per aplicar un enfocament ètic al sistema bancari i la inversió, de manera que, el 2009, en plena crisi de confiança social cap als bancs, el moviment dels seus comptes corrents va registrar un augment del 50%.

BO PER A TOTHOM

The Co-operative ha apostat per crear una forta imatge de marca, basada en els valors cooperatius. Quan el 2001 la cooperativa es va convertir en la primera xarxa de supermercats que oferia vi a un preu just, va difondre un eslogan memorable: "Nosaltres trepitgem el raïm, no els viticultors". El 2009 va fer una altra campanya publicitària amb el lema "Good for everyone" ("Bo per a tothom"). L'acció més important era un anunci televisiu emès enmig d'una de les telenovelles més populars de la Gran Bretanya. Utilitzant l'emblemàtica cançó de Bob Dylan, "Blowin' in the Wind", l'anunci recalava el compromís de la cooperativa amb la comunitat, les energies renovables i les pràctiques agrícoles sostenibles. (www.cooperative.coop/goodforeveryone) •

The Co-operative va ser pionera a difondre el comerç just a Gran Bretanya i ha rebut molts premis per les seves pràctiques sostenibles.

Patrick Allen, director de Màrqueting de la cooperativa, mostra el seu carnet de soci.

Factor Habast promou l'habitatge social per al món universitari

Els habitatges estaran enllestits al mes de juliol, perquè puguin ser ocupats a l'inici del curs acadèmic

La promotora immobiliària Factor Habast està a punt d'acabar la promoció de 150 pisos de lloguer protegit destinats a estudiants i persones vinculades al món universitari de la Universitat de Lleida (UDL). Les sol·licituds per poder ocupar els pisos es podran fer a partir del mes d'abril a través del web de la UDL i de Factor Habast.

La construcció dels habitatges, que suposa una inversió de 9,5 milions d'euros, estarà enllestida al mes de juliol, amb l'objectiu que puguin ser ocupats a l'inici del curs acadèmic 2010-2011. Els pisos, que fan entre 33 i 40 metres quadrats, disposen d'un ampli espai comunitari que inclou una sala d'actes, sales d'estudi, una biblioteca i una zona d'oci. A més, l'edifici és energèticament funcional i compta amb plaques solars, que es calcula que promouran un estalvi del 70% de la producció d'aigua calenta sanitària.

PREUS ASSEQUIBLES PER A ESTUDIANTS, DOCENTS I INVESTIGADORS

Tot i que els pisos estan pensats per a estudiants, amb un preu que oscil·larà entre els 200 i 300 euros mensuals, també s'ofereixen a docents, investigadors i personal relacionat amb la Universitat. Properament, una comissió integrada per representants de les dues entitats determinarà quins seran els criteris d'adjudicació dels habitatges.

Factor Habast és una promotora social creada el 2007 per **Grup Qualitat**, Caixa Manresa i el **Grup Clade** amb l'objectiu de promoure l'habitatge protegit de lloguer. Actualment, aquesta cooperativa està construint 78 habitatges a Palafrugell (Baix Empordà) i 71 més a Vilafranca del Penedès •

Més de 150 cooperatives aposten per etiquetar en català

Més de 150 cooperatives de comarques i activitats econòmiques diverses apareixen al catàleg de productes etiquetats en català que edita l'Associació en Defensa de l'Etiquetatge en Català (ADEC). Les

cooperatives s'han sumat, doncs, a la campanya per potenciar l'etiquetatge en català, que enguany ha arribat a la 13a edició, amb més de 2.000 empreses inscrites en la llista. Des del 1989, l'ADEC elabora aquest catàleg amb el lema *Jo també etiqueto en català*, en què figuren els industrials i productors que tenen en compte la llengua del país a l'hora de presentar els seus productes o serveis •

Escoles cooperatives balears no volen que s'oblidi el català

Una vintena de cooperatives d'ensenyament de les Illes Balears van criticar que el Pacte per l'Educació del govern espanyol "oblidi" el coneixement del català, ja que, en els seus diferents punts, no tracta la diversitat lingüística del país. A més, la sectorial d'ensenyament de la Unió de Cooperatives de Balears va reclamar que es promogui una escola amb valors, que tingui en compte el medi ambient i que desenvolupi plans específics per al professorat i l'alumnat amb l'objectiu de millorar el nivell d'anglès. Les escoles cooperatives illenques, que agrupen un total de 7.500 alumnes, també volen que el nou pacte educatiu tingui en compte el paper de la família i defineixi com han de conviure les escoles públiques amb les concertades •

24 nous supermercats Charter el 2009

La xarxa de franquícies Charter de la **Cooperativa Consum** va obrir 24 nous supermercats l'any passat, que van suposar una inversió de 3,6 milions d'euros. D'aquests establiments, 15 estan al País Valencià, 8 al Principat i un a Albacete. Actualment, Charter compta amb 150 supermercats arreu de l'Estat i ha augmentat un 10% les vendes respecte del 2008.

Tercera promoció d'Entorn a l'Hospitalet

La cooperativa **Entorn** va col·locar la primera pedra d'una promoció de 72 habitatges de protecció oficial a l'Hospitalet de Llobregat. Gairebé tres quartes parts dels pisos, que tenen un preu mitjà de 205.000 euros, han estat compromesos a persones d'entre 20 i 35 anys i inclouen una plaça d'aparcament i un traster. Des del 1993, Habitatge Entorn ja ha lliurat 861 habitatges al Barcelonès..

Abacus obté el segell d'igualtat d'oportunitats

Abacus Cooperativa ha estat distingida amb el Segell d'Igualtat d'Oportunitats que atorga el Consell Comarcal del Baix Llobregat gràcies al programa Concilia, que aglutina una sèrie d'actuacions per fomentar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones. El reconeixement de bones pràctiques l'han rebut conjuntament 13 empreses més i tres ajuntaments de la comarca.

LA XIFRA

700

 Milions d'euros

han representat les vendes de comerç just a la Gran Bretanya durant el 2008, gairebé 29 vegades més que al 1999.

La distribució i el comerç alimentari d'Eroski, premiats

A les prestatgeries dels supermercats d'Eroski s'ofereixen més de 1.450 productes locals.

El grup cooperatiu **Eroski** ha estat guardonat pel Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí, en la categoria de distribució i comerç alimentari, en els XXII Premis Aliments d'Espanya. Aquests premis reconeixen la tasca que fan els professionals i les entitats que, d'una manera o altra, participen en la cadena agroalimentària, i també tenen en compte aspectes relacionats amb l'agricultura ecològica i la defensa del medi ambient. Eroski ha mantingut acords de col·laboració amb més de 7.000 proveïdors d'arreu de l'Estat i a les prestatgeries dels seus supermercats s'ofereixen més de 1.450 productes locals.

D'altra banda, el guardó, que es va fer públic el 18 de gener al BOE, reconeix la tasca d'informació al consumidor que està desenvolupant la revista *Eroski Consumer*, així com l'innovador model de gestió d'Eroski, fortament sustentat en la participació dels consumidors i les seves opinions. Recordem que, a més, des de fa 41 anys el grup dedica el 10% dels beneficis a iniciatives d'acció social mitjançant la Fundació Eroski. La xarxa comercial del grup cooperatiu Eroski està formada per més de 2.300 establiments, entre hipermercats, supermercats Caprabo, oficines d'agències de viatges, gasolineres, perfumeries i botigues d'oci i cultura •

Els XXII Premis Aliments d'Espanya també reconeixen la tasca d'informació al consumidor de la revista *Eroski Consumer*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenió de Riscos
Laborals*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45

Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

DAT_UM
informàtica

- Instal·lació i manteniment de xarxes
- Administració de sistemes
- Assistència tècnica
- Equipament informàtic
- Consultoria i projectes

C/ Masevè 2
08302 Mataró

www.datum.cat
datum@datum.cat

Tel. 937414433
Fax 937980708

**25 anys al servei
de la gent**

Camí de la Pelleria 11-21 - Polígon Bonavista - Badalona

Tel. Oficines: 934651112 - Fax Oficines: 934658253

Tel. Central Ambulàncies: 933955161

www.lapau.cat

eivissa & associats
SERVEIS DE COMUNICACIÓ GRÀFICA

DISSENY · ÒFSET · DIGITAL

PRE PRESS

PRESS

POST PRESS

DE NUNCIÉS PDA

EMPRESA

CONTACTE

**ACCEDEIX
ALS
DESCOMPTES
DONAN-TE
D'ALTA
D'USUARI**

ÀREA CLIENTS

ACCEDIR - PUJAR ARXIU

Usuari

Clau

login

REGISTRA'T AQUI

PrePRESS

Disseny
Imatge Corporativa
Fires
Pàgines Web

PRESS

Impressió
Òfset
Digital
Gran format

PostPRESS

Acabats gràfics
PLV
Personalització
Mailings
Manipulació i logística

Recinte Empresarial COLÒNIA GÜELL

934 740 542

934 740 358

eivissa.coop

eivissa@eivissa.coop

Oikocredit, trenta-cinc anys invertint al Sud

 Finançar

Esdevenir sostenibles i finançar activitats que tinguin un impacte social positiu és la filosofia d'Oikocredit Internacional, una de les principals entitats financeres d'inversió per al desenvolupament del Sud. Text: Alba Gómez

Creada pel Consell Mundial d'Esglésies el 1975, aquesta cooperativa té 600 socis i concedeix crèdits i microcrèdits amb una taxa d'interès fix a llarg termini a organitzacions locals d'una setantena de països empobrits. També ofereix préstecs a petits bancs de microfinances i garanties a institucions financeres convencionals.

David Díaz, coordinador de l'Associació **Oikocredit Catalunya**, una de les trenta-quatre associacions de suport que capten fons de particulars i els inverteixen en accions de la cooperativa, n'explica l'essència: "Oikocredit prové d'*oikos* (del grec, *casa*) i de *credit* (del llatí, *creure*), i s'inspira en la idea de 'creure en la comunitat', en la gent sense avals ni capital, però amb projectes interessants". Segons Díaz, tot i l'origen ecumènic, Oikocredit no fa proselitisme ni té en compte el criteri religiós a l'hora de seleccionar els projectes que finança. Sí que vetlla, però, per la participació de tots els socis: "Les opinions dels socis són traslladades a l'as-

semblea general de la cooperativa, que té lloc cada any a la seu d'Amersfoort (Països Baixos)", diu Díaz. Allí és on, de fet, es fixen els dividendes que reben les persones sòcies cada any, que solen ser del 2%, i que no poden superar aquesta xifra, perquè així ho estableix la normativa holandesa.

UNA DÈCADA A CATALUNYA

Oikocredit Catalunya té gairebé deu anys: "Es va crear el 2000 de la mà de diverses ONG vinculades a la cooperació i desenvolupament -SETEM, Intermón Oxfam, Veterinaris sense Fronteres, Medicus Mundi, Justícia i Pau i Entrepobles-, en un moment mancat d'alternatives per invertir en banca ètica", explica l'actual coordinador. A diferència d'altres bancs, Oikocredit funciona mitjançant una xarxa de voluntaris, que a Catalunya superen la vintena i que contribueixen a fer viable el projecte. De fet, les xifres avalen que, fins i tot en aquests darrers anys marcats per la crisi, Oikocredit ha estat viable.

"Com que sempre invertim en economia real", diu Díaz, "la crisi no ens ha afectat directament", però afegeix: "Tot i haver aconseguit un índex de morositat més baix que el dels bancs convencionals, no podem descartar que la recessió ens afecti si els deutors no poden retornar els crèdits". Per ara, sembla que no és greu. Tanmateix, des de la cooperativa es recorda que, malgrat que les inversions que ofereix no són segures, tenen un valor afegit: "Invertim en risc perquè compartim i socialitzem el risc amb la població del Sud". Precisament perquè només ofereix productes d'inversió, Oikocredit Catalunya s'ha adherit a altres iniciatives complementàries de banca ètica i popular: "Som membres de FETS-Finançament Ètic i Solidari i socis del projecte Fiare", diu el coordinador de l'oficina catalana. Per ara, el futur de la cooperativa financera es projecta en una fita: "Moltes organitzacions afins als nostres principis no ens coneixen o no inverteixen en bancs ètics. Volem trencar aquesta inèrcia", conclou Díaz ●

Foto: Oikocredit

Projecte finançat per Oikocredit a càrrec de l'organització india Bandan Konnagar.

OIKOCREDIT EN XIFRES

600 socis de la cooperativa

413 milions d'euros* de capital dels socis

70 països actius

17,5 milions de persones beneficiàries de les IMF sòcies de la cooperativa

790 projectes finançats el 2009

153,5 milions d'euros* invertits en nous projectes

La banca ètica Fiare obre una delegació a Galícia

La banca ètica continua la seva expansió de la mà de Fiare. El mes de gener passat l'entitat va obrir la seva delegació a Galícia, gràcies a la implicació d'una quinzena d'organitzacions d'àmbits diversos, com ara ecologistes (Verdegaia i Adegas), de cooperació (Coordinadora Galega d'ONGD) i agrícoles (Sindicato Labrego Galego). L'acte fundacional va tenir lloc al Col·legi La Salle de Santiago de Compostel·la, un dels socis promotors. D'aquesta manera Galícia es converteix en la desena Comunitat Autònoma de l'Estat que s'afegeix al projecte Fiare, després d'Euskadi, Navarra, Catalunya, la Comunitat Valenciana, Madrid, Andalusia, Castella Lleó i Castella la Manxa.

CAPITAL SOCIAL

La campanya de captació de capital social segueix a bon ritme i actualment ja s'han assolit els 1,2 milions d'euros. Recordem que, de moment, Fiare ofereix serveis financers a l'Estat espanyol com a agent de la Banca Popolare Etica, una cooperativa de crèdit italiana que des del 1999 ha finançat més de 4.500 projectes; la intenció és que Fiare esdevingui el 2011, juntament amb aquest banc italià i la NEF (Nouvelle Economie Fraternelle) francesa, una cooperativa de crèdit d'abast europeu.

Les aportacions al capital social les estan fent majoritàriament entitats, empreses i particulars, però també s'hi poden sumar les administracions. De fet, el desembre passat, l'Ajuntament de Sabadell es va convertir en el primer que fa una aportació econòmica a Fiare, i l'objectiu és que cada cop més administracions públiques entrin a formar part del projecte, no només aportant-hi fons, sinó difonent també la banca ètica entre la ciutadania •

La campanya de captació de capital social segueix a bon ritme i actualment ja s'han assolit 1,2 milions d'euros.

El Banc Central del Brasil reconeix 51 monedes socials

El Banc Central del Brasil ha reconegut 51 monedes socials d'ençà que el passat gener va signar un acord amb el Ministeri de Treball per col·laborar amb aquestes entitats. Així, s'han popularitzat algunes monedes socials, com ara el Sampaio, creat pels habitants d'un suburbi de Sao Paulo. Aquesta experiència de banca no convencional es va iniciar amb un préstec de 200 o 300 sampaio als emprenedors del barri a un interès zero. Aquests diners s'usen en les transaccions quotidianes en els establiments que accepten el sampaio (per comprar el pa, al mercat, etc.), de manera que s'estimula l'activitat econòmica local. A poc a poc, les iniciatives de banca comunitària es van estenent d'ençà que en la dècada de 1990 el bar comunitari, Banco Palmas, a Fortaleza, va crear la primera moneda social •

Les monedes socials s'estenen a l'Amèrica Llatina. A la imatge, el Caxcan mexicà.

Impulsa.coop: accedir al finançament extern

La Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya i la Fundació Seira estan preparant la creació d'Impulsa.coop, una societat d'inversions dedicada a pal·liar la manca de finançament a llarg termini que sovint tenen les cooperatives. Els instruments per materialitzar la inversió de recursos previstos són els següents: aportació de capital com a soci col·laborador, títols participatius, préstecs participatius i deute subordinat o fons subordinats. La inversió mitjana se situarà a l'entorn dels 100.000 als 150.000 euros, per un període de 5-10 anys. Segons l'estudi inicial realitzat per Impulsa.coop, durant els cinc primers anys de vida de la societat, aquesta podria ajudar financerament entre 30 i 50 projectes de creixement •

Perillen les seccions de crèdit?

El 24 de febrer, la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya va denunciar en roda de premsa "la persecució del Govern català" a les seccions de crèdit de les cooperatives, que constitueixen l'instrument que garanteix el finançament de les cooperatives agràries i els seus socis, i van reclamar que no es desmantelli un model centenari per una mala gestió aïllada.

A Catalunya, hi ha 113 cooperatives amb secció de crèdit que aglutinen, segons la FCAC, uns 700 milions d'euros de 45.000 socis.

Col·laboració entre Caixa Popular i Fundació Horta Sud

La cooperativa de crèdit **Caixa Popular** i la Fundació Horta Sud han signat un conveni per reforçar els vincles que mantenen des de fa anys. Un pla de formació per a associacions, convocar ajuts per a projectes, posar en marxa un servei d'assessorament i la publicació de quaderns pràctics adreçats als col·lectius seran algunes de les accions conjuntes.

Caja Laboral concedeix 1.200 milions en crèdits hipotecaris i al consum

Caja Laboral va concedir el 2009 més de 1.000 milions d'euros en crèdits hipotecaris a les famílies i 200 milions en concepte de crèdits al consum. Els beneficis de la cooperativa de crèdit vinculada a Mondragon van ser de 56,5 milions, que representen una reducció del 43,8% respecte del 2008.

LA XIFRA

15

són els dies que es va trigar a cobrir la subscripció participativa de 300.000 euros gestionada per Coop57 per finançar el desenvolupament de la Fundació Futur.

Coop 57 obté el guardó Proteus d'Ètica en Economia Social

Un moment del lliurament dels premis Proteus.

Coincidint amb l'aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans, el passat 10 de desembre, la cooperativa de serveis financers ètics i solidaris **Coop 57** va rebre el I Premi Proteus d'Ètica en la categoria d'Economia Social. Aquests premis són atorgats per l'Editorial Proteus a fi de reconèixer la tasca de persones, projectes i institucions que, per llur activitat o tarannà, aporten valors positius a la societat. Coop 57 va compartir premi amb el cooperant Vicente Ferrer, mort al juny de 2009, l'escola Cintra del Raval barceloní i l'article "Testigos del horror" publicat a *El País Semanal*. L'acte de lliurament dels premis va tenir lloc al Museu Marítim de Barcelona i va ser

conduït per la periodista de Catalunya Ràdio, Rita Marzoa.

MÉS SOCIS DE COOP 57, ENTRE ELS CANDIDATS

Entre els altres candidats al premi de la categoria d'Economia Social hi havia tres socis de **Coop 57: L'Olivera, Teixidors** i la Fundació Desenvolupament Comunitari. Segons va explicar el fundador de l'Editorial Proteus, Miguel Osset, l'objectiu dels guardons és "revaloritzar els referents ètics de comportaments socials, una cosa que, malauradament ha esdevingut una urgència en un moment en què persones i pràctiques poc ètiques copsen massa sovint l'atenció social i mediàtica" •

L'objectiu del premi, al qual també optaven altres socis de Coop 57, és revaloritzar els referents ètics de comportaments socials

Una dona en un món d'homes

Es fa dir en diminutiu però no és menuda. Ni d'esperit ni de criteri, tot al contrari. Com a cooperativista i sindicalista té una gran extensió. Com a dona feminista, profunditat. I com a treballadora del camp, gran amplada. Enriqueta Muntané, responsable nacional d'Agroturisme de la Unió de Pagesos durant més de deu anys i patrona de la Fundació Roca i Galés, és una pagesa visible i de gran talla humana.

Text: Gemma Casamajó

Enriqueta Muntané, al seu despatx de la Unió de Pagesos.

El poble és el seu niu. Al Marçà (Priorat) neix, llaura la terra, es casa, recull el raïm, cria els seus dos fills, poda, estima, obre un negoci de turisme rural, porta el tractor, lluita per les coses que li semblen justes i es fa cooperativista. “Sóc una cooperativista d’arrel, filla de pagesos cooperativistes, i amb el convenciment que el cooperativisme és útil i necessari; un element de justícia dins d’un món que és molt competitiu”, explica aquesta dona que coneix el sector des de dins i des de sempre, la qual cosa l’autoritza, també, a ser-ne crítica a fi de millorar-lo. Creu, per exemple, que en les cooperatives agràries actuals cal potenciar “el vot ponderat en lloc del vot igualitari perquè el camp s’ha transformat i ara cada soci no aporta el mateix”.

SINDICALISTA I FEMINISTA

A més de cooperativista, Enriqueta Muntané és una sindicalista a qui li agraden els reptes. Durant dotze anys ha estat la responsable nacional d’Agroturisme de la Unió de Pagesos, un càrrec que, quan va assumir-lo l’any 1992, duia incorporat alguna cosa més que un nom i una responsabilitat: primer, el repte d’estructurar un sector que llavors no existia i, segon, el repte de diferenciar-lo: “A partir del moment que es va aprovar la llei que permetia donar servei d’allotjament turístic com a complementació de l’activitat agrària, tothom va començar a obrir cases de pagès: els que eren pagesos i els que no ho eren. Va costar molt protegir i diferenciar els que ho eren. Després de moltes batalles perdudes en vàrem guanyar una d’important: aconseguir un nom propi i registrar

el terme agroturisme, nom restringit a les cases dels pagesos de veritat”. Sota el paraigua d’aquest nom, ella inaugura la seva casa de turisme rural a Marçà, activitat que combina, juntament amb el seu company, amb el conreu de deu hectàrees de vinya i olivera. Del camp li agraden moltes coses, sobretot “la llibertat i l’esclavatge que dóna alhora”. El trepitja amb força i hi clava l’empremta igual que damunt de totes les lluites socials on participa, que són nombroses.

Enriqueta Muntané no ha estat mai estàtua. Ni quieta ni en silenci. A més de portar la casa d’agroturisme i la terra i de donar suport, quan cal, al celler del seu fill, ha lluitat, dia sí, dia també, pels drets de les dones en un sector on estan encara totalment invisibilitzades. “El món agrari és un món molt masculista perquè encara no ha assumit la incorporació de la dona i això es nota tant a la cooperativa com al sindicat”, explica. I continua: “Cap dona que vagi a treballar al camp amb el seu company, germà, pare o fill és una col·laboradora. És una treballadora. Que se la consideri com a tal depèn de molts factors. El primer és de qui té al seu voltant. Si l’entorn no la reconeix com a treballadora, tindrà molts problemes per ser-ho. El segon i també important: ella mateixa. Per sort, les dones joves que s’incorporen al món agrari ho tenen clar. Qui no ho té clar, encara, són les pageses de la meua generació. Dia rere dia lluito perquè això canviï” •

MÉS INFORMACIÓ

www.agronet.org
www.agroturisme.org
www.pageses.cat

Finestra oberta a l'eficiència energètica

Empresa sostenible

Tenir les finestres ben tancades afavoreix l'estalvi energètic i, de passada, també les nostres butxaques. Per tal de promoure la substitució de les obertures (finestres, portes, celoberts...) per materials que aïllen millor, enguany s'ha aprovat un pla de subvencions, vàlid per a particulars i empreses, que ja ha esgotat la primera partida pressupostària. Text: Redacció

Per tal de fomentar l'estalvi i l'eficiència energètica, l'Institut Català d'Energia (ICAEN) va aprovar el mes de gener el Pla Renova't de Finestres. Aquest pla subvenciona la substitució i millora d'obertures de llars i empreses, com ara finestres, portes i lluernes, per d'altres que tenen més capacitat d'aïllament tèrmic. El Pla Renova't, que va entrar en vigor al principi d'any, va esgotar els primers 3,3 milions d'euros del pressupost inicial en les primeres dues setmanes. Arran d'aquest alt nombre de peticions, l'ICAEN ha aprovat un augment d'1,65 milions més per atendre les noves demandes fins a l'11 d'abril, o abans, si s'esgota aquesta nova partida pressupostària.

A banda del vessant d'estalvi energètic i mediambiental, la iniciativa ha servit de protecció per donar una mica d'aire a les empreses del sector dels serveis associats a la construcció, molt tocades per la punxada de la bombolla immobiliària. Mobles Pirineus, SCCL, de Tona, és una de la desena de cooperatives catalanes adherida al Pla Renova't i que, per tant, compleix els requisits per fer les instal·lacions amb garanties. El balanç que fa de com s'està desenvolupant el pla és satisfactori: al principi de gener, ja havia fet més de 20 actuacions de clients –la majoria particulars– que s'havien acollit als ajuts. “Hem notat molta més demanda. De fet, en els primers 15 dies d'entrada en vigor del

pla tot va quedar col·lapsat”, explica Amadeu Casas, l'administrador de la cooperativa osonenca.

ALUMINI HERMÈTIC

Un 99% de les portes i finestres que ha instal·lat Mobles Pirineus són d'alumini, un material que aïlla millor que els tancaments tradicionals de

El Pla Renova't subvenciona la substitució de finestres, portes i lluernes velles, per d'altres que tenen més capacitat d'aïllament tèrmic

fusta, segons assegura Casas. Aquesta tipologia de finestra bàsicament té dues característiques: una estructura d'alumini, amb gomes aïllants, i un vidre de doble cambra, que deixa un espai de 2 mm entre cada vidre. D'aquesta manera, l'eficiència energètica augmenta molt, ja que l'alumini és un material molt hermètic, i s'eviten pèrdues de calor a l'hivern.

Els projectes que es vulguin beneficiar del Pla Renova't han de justificar l'estalvi energètic a l'ICAEN aportant tota la documentació que es detalla al lloc web del pla (www.plarenovat2010.cat). Per a les llars, el màxim subvencionable és 4.000 euros –cal una inversió mínima de 1.000 euros per poder demanar els ajuts–, mentre que per a les empreses la xifra arriba als 100.000 euros •

Foto: Jofre Ferrer

MÉS INFORMACIÓ

www.plarenovat2010.cat

Consum responsable

Serveis propis per a cooperativistes
 Assegurances
 Diner ètic i solidari
 Gotxe compartit

Botiga virtual de consum responsable

Promoció del mercat social

Treballem per l'assegurança ètica i solidària

www.arcoop.cat - arcoop@arcoop.cat
 Tel. 93 423 46 02

Centre de formació i gestió a Cooperatives i Societats Anònimes Laborals del Vallès Occidental.

- Constitució de societats.
- Comptabilitat.
- Assessorament laboral i fiscal.
- Capitalitzacions de l'atur.
- Assegurances.
- Estudi de viabilitat.
- Gestió social.

Cooperativa constituïda a l'any 1985

C/ Torrent, 146, baixos. 08225 Terrassa
 Telèfon: 93 780 28 88 / 93 780 29 44
 Telf. directe laboral i fax: 93 780 81 85
<http://www.gestcoop.com>
gestcoop@tiservinet.es

fesclic!
www.clictrac.coop

DISSENY GRÀFIC
 I COMUNICACIÓ VISUAL

Alimentar-nos de cooperatives

Viure millor

És possible omplir la nostra cistella amb productes, no només fets a casa, sinó també elaborats per cooperatives? Quins detalls ens poden orientar quan mirem les etiquetes dels aliments? De tot plegat, en tenim prou pistes? Text: Alba Gómez

A la botiga, a la cooperativa, al mercat... si a l'hora d'omplir el rebost de casa volem fer-ho amb productes elaborats per cooperatives, el més senzill és comprar arròs o oli, sectors en què les empreses cooperatives aglutinen fins al 80% de la producció total. Però la gamma de productes no s'atura aquí: en conjunt, al país hi ha 249 cooperatives agràries, especialitzades en el sectors del vi, del cava, la fruita, la fruita seca, la llet i els derivats làctics, l'horta, el boví, el cereals i el porcí. Com explica Jordi Vives, gerent de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC), "aquestes societats van facturar l'any 2007 més de 1.350 milions d'euros, i van donar feina a unes 4.500 persones".

QÜESTIÓ D'ETIQUETES

Segurament, ja hauréu detectat la gran quantitat d'etiquetes que permeten als cooperativistes rurals distingir l'origen i la qualitat dels productes que elaboren: des de les denominacions d'origen fins a les indicacions geogràfiques protegides, passant per les marques de qualitat o els distintius de producció agrària integrada o ecològica. Aquests identificadors ens expliquen moltes coses dels aliments, però no sempre mostren qui n'és el productor. Per detectar si el producte pertany a una cooperativa, hauréu de cercar a l'etiqueta la figura jurídica SCCL (Societat Cooperativa Catalana Limitada), sigles que canvien en funció del territori, i que s'han d'incloure sempre, tal com estableix la llei. A més d'aquesta indicació, un grup cada vegada més nombrós de cooperatives s'ha anat introduint al mercat a través de marques comercials.

PETIT TAST

La llista d'aliments cooperatius fets a casa nostra és molt vasta, però us n'ofereim un tast. De primer plat, podríem

cuinar arròs de les marques Montsià o Bayo, o mongetes del ganxet Coagsa; per acompanyar-ho, podríem oferir fruits secs Coselva i Infrusec, o embotits de La Plana de Vic. Podem amanir els plats amb oli Antara, Aureum, La Llana, Baronia de Cabacés, Bancals de Camarles, Baró de Maials, Camp de Cervià o Oli de Pau, que pertanyen a les principals cooperatives olieres, representatives dels diferents DOP (Denominació d'Origen Protegida). Si volem cuinar un plat fort de base carnívora, la vedella o el pollastre dels Ramaders de Muntanya del Berguedà són una bona opció. Perquè no ens quedem curts amb les postres, podem omplir la nevera amb fruita dolça Agal Fruits, Actel i Soldebre, o bé amb qualsevol dels productes làctics Verntallat, iogurts La Fageda i formatges Urgèlia o Cadí. Els més dolços poden culminar l'àpat amb un rajolí de mel Múria. Per cert, que si volem que el vi i el cava de la taula també siguin fets per cooperatives, tenim moltes marques per elegir: Adernats, Flama d'Or, Llicorella, Ètim, Sinols, Duc de Foix, Gorg del Glaç, Portell... La llista no s'acaba •

Les cooperatives agràries comercialitzen el 100% de la mongeta del Ganxet amb DOP.

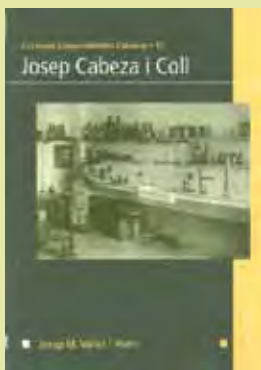
MÉS INFORMACIÓ

• Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC):
www.fcac.coop

Recomanem

Josep Cabeza i Coll

Una trajectòria d'eufòries i desencants, però sempre amb la missió de treballar des de les cooperatives per generar xarxes de viticultors. Aquest és, amb una pinzellada, el trajecte vital del cooperativista Josep Cabeza i Coll (1891-1945).

*Títol: Josep Cabeza i Coll
Josep M. Vallès i Martí
Fundació Roca i Galès i
Cossetània Edicions
Barcelona-Valls, 2010*

Intrínsecament vinculat amb el moviment sindical agrícola durant el primer terç del segle XX, Josep Cabeza i Coll va destacar per la tasca divulgativa del cooperativisme, avallada pel coneixement de primera mà del món vitícola. A través de nombroses conferències i articles, l'espluguenc va defensar amb fermesa la necessitat que els viticultors s'unissin en cooperatives, un ideal que va perseguir des de totes les plataformes a què va pertànyer: l'Ajuntament de l'Espluga, d'on fou batlle de 1912 a 1914; el Síndicat Agrícola de l'Espluga; la Federació Agrícola de la Conca de Barberà; la Cambra Agrícola Oficial de l'Espluga, etc. En el transcurs de la seva història com a cooperativista, Cabeza va fer front a dos conflictes sindicals –un d'àmbit comarcal, i l'altre, d'àmbit local–, que li van minar l'entusiasme. A més de resseguir la tra-

jectòria d'aquest personatge amb exhaustivitat, el llibre reflecteix alguns trets propis del segle passat, com la crisi del món viticultor o l'impuls del cooperativisme agrícola.

Aquest és el quinzè número de la col·lecció que la Fundació Roca i Galès va iniciar el 2005, i que ha anat resseguint les vides de diversos noms imprescindibles de la història del cooperativisme català, com el figuerenc Joan Tutau i Vergés, primer difusor de les cooperatives de consum; l'espluguenc Josep M. Rendé i Ventsosa, precursor de Cabeza i impulsor del Celler Cooperatiu de l'Espluga de Francolí; el manlleuenc Josep Lladó i Quintana, obrer i dirigent del moviment cooperatiu local, o el mateix Josep Roca i Galès, dirigent obrer, teixidor i republicà, que va bastir l'obrerisme societari i cooperativista barceloní del segle XIX •

Punt de trobada

10 D'ABRIL, DE 10 A 20 H
COOPERATIVISME AL SEGLE XXI. UNA ALTERNATIVA DE FUTUR
"Panoràmica del cooperativisme i perspectives de l'economia social i solidària", xerrada a càrrec de Jordi Via (10-12 h); taula rodona amb diverses cooperatives catalanes (12.15-13.30 h); dinar cooperatiu (14-16 h), i portes obertes de Rocaguinard

da amb la inauguració de nou mobiliari (17-20 h)

Organitza: Cooperativa Rocaguinarda
Lloc: Centre Cívic del Guinardó. Av. Mare de Déu de Montserrat, 134 (altres accesos: Rda. Guinardó i final C/ Varsòvia).

15 D'ABRIL-DESEMBRE
IV EDICIÓ DEL POSTGRAU D'ECONOMIA COOPERATIVA
L'objectiu del postgrau és generar coneixement i formar persones expertes en la gestió de l'empresa d'economia cooperativa i el seu entorn polític, econòmic i social.

Organitza: IGOP, UAB i Aposta
Lloc: IGOP-UAB (Passeig d'Urrutia, 17 baixos, 08042 Barcelona)

Més informació:
<http://igop.uab.cat>

19-21 D'ABRIL
INNOVAR I COOPERAR: POLÍTIQUES CLAU PER A LA CREACIÓ I EL CREIXEMENT DE LES COOPERATIVES
Assemblea Regional de Cooperatives Europe. Es dedicaran quatre tallers a aprofundir en el potencial de desenvolupament de l'empresariat cooperatiu.

Lloc: Moscou

Més informació:
www.coopseurope.coop

21-22 D'OCTUBRE
XIII JORNADES NACIONALS D'INVESTIGADORS EN ECONOMIA SOCIAL

"L'economia social: un model de desenvolupament sostenible i una alternativa per a la sortida a la crisi". S'invita tots els investigadors que enviïn els seus treballs.

Organitza: CIRIEC-Espanya i Universitat de Saragossa
Lloc: Universitat de Saragossa

Més informació:
envios@ciriec.es

LLIBRES

Nou Pla general comptable per a cooperatives.

Els professionals que es dediquen a l'assessorament d'empreses i els cooperativistes trobaran en aquesta eina, a més del Nou Pla general comptable, exemples pràctics per escatir tots els dubtes que tinguin sobre comptabilitat. El llibre pertany a la col·lecció Model Empresarial Cooperatiu, i és la continuació del *Manual de comptabilitat. Per a les societats cooperatives catalanes de nova creació (2009)*

Títol: Nou Pla general comptable per a cooperatives. Proposta d'adaptació pràctica, amb definicions i exemples

Autor: Ara_Coop, SCCL. Edita: Institut per a la Promoció i la Formació Cooperatives (Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya) i Ara_Coop, SCCL, 2009

Les prejubilacions del menyspreu

Són les jubilacions anticipades un mecanisme de les empreses per reduir personal? Sobre aquest fil es teixeix el llibre del Col·lectiu Ronda. A través d'una mirada crítica, l'obra desgrana els efectes perniciosos de les prejubilacions, com els greuges dels comptes públics o l'erosió de l'autoestima dels mateixos prejubilats.

Títol: Les prejubilacions del menyspreu

Autor: Eduardo López Alonso. Edita: Col·lectiu Ronda, 2010

WEBS

Prensa cooperativa

Prensa Cooperativa és una publicació digital i independent editada a Argentina, que recull notícies sobre cooperativisme. Fundada el 1977, la revista l'any 1992 va canviar de format i ha anat eixamplant l'abast geogràfic de les notícies. Avui tracta tota mena d'informacions relacionades amb l'economia social d'Amèrica Llatina i Europa.

<www.prensacooperativa.coop>

Una madeixa per a la intervenció social

Un cabdell ple de fils. Així és La Madeja, un espai virtual de relacions entre diferents entitats de l'economia social, cooperatives i equips de professionals de l'àmbit de la intervenció social. Aquest web pretén reforçar la col·laboració entre les entitats; acostar discursos i compartir els recursos de què disposen les entitats.

<www.lamadeja.net/>

La recepta

INGREDIENTS

250 ml de crema de civada
100 g de llet de civada
500 g de maduixes ecològiques
4 clares d'ous biològics
100 g de sucre negre de canya
3 taronges biològiques grosses
Fulles de menta

DIFICULTAT

Mitjana

MOUSSE LLEUGERA DE CIVADA I MADUIXES

ELABORACIÓ

1. Bateu les maduixes, el sucre negre i la llet de civada. Passeu el puré per un colador fi per eliminar-ne les llavors. Ratlleu la pell d'una de les taronges i incorporeu-la al puré de maduixes. Reserveu-ho a la nevera.
2. Deixeu refredar la crema de civada al congelador durant mitja hora i munteu-la (atès el seu baix contingut en greixos, se us muntarà poc). Barregeu-la amb el puré de maduixes. Munteu també les clares a punt de neu i afegiu-les a la mescla anterior.
3. Partiu les dues taronges per la meitat i buideu-les sense escurar per no trencar la pela. Ompliu-les amb la mousse de maduixes i decoreu-les amb les maduixes picades i unes fulles de menta. Serviu-ho immediatament.

Aquesta recepta ha estat extreta del llibre Alimentos saludables para el siglo XXI (Ediciones Global Local, Barcelona, 2009)

PROPIETATS

La civada és un cereal mil·lenari que procedeix de l'Àsia i que té un alt contingut proteic. Ajuda a reduir els nivells de colesterol a la sang i millora el trànsit intestinal i els problemes d'estrenyiment i digestius com l'úlcera o la gastritis. Es recomana en dietes pel seu efecte saciant i perquè regula el metabolisme.

Mots encreuats C.G.

HORIZZONTALS

- A. Cooperativa de consum de productes agroecològics del barri de la Sagrada Família de Barcelona. / Carboni. / València.
- B. Nom del senyor Morera, autor de *La Santa Espina*, entre moltes altres obres, com òperes i simfonies. / Si l'agafem per les fulles, és que entenem malament una cosa.
- C. Ràdio Tàrraga. / Al revés, el _____ és la cooperativa de consum agroecològic de Sant Andreu del Palomar. / Radi.
- D. Quan fas tot el possible fas això i mànigues. / Al revés, el clergue que ajuda el prevere.
- E. Fer la mateixa cosa que un altre. / Cal treure-se-la de les orelles per tirar endavant.
- F. Relatiu a la neu. / La lletra ____, revista. /Herba asiàtica colonitzada pels anglesos.
- G. La mateixa revista d'abans. / lode. / Teixit fort de cotó o de cànem. / Cinc-cents.
- H. Article femení. / Així es diu l'ateneu on hi ha la cooperativa de productes ecològics de Terrassa.
- I. La Llei d'autonomia universitària. / Al revés, moneda de Geòrgia.
- J. Amb aquest nom es coneix una cooperativa de consum agroecològic de Gràcia, a Barcelona.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A							■		■	
B						■				
C			■						■	
D					■					
E							■			
F						■		■		
G		■		■					■	
H			■							
I	■				■					■
J										

VERTICALS

- 1. Aquesta cooperativa de consum agroecològic es troba a Rubí. / València.
- 2. Aquest déu dels aborígens nord-americans està una mica desordenat. / L'emoció o l'esforç ens el fan perdre.
- 3. Argó. / De neu. / Una altra vegada argó.
- 4. En arquitectura, element que ajuda a mantenir dreta una estructura. / Al revés, aristòcrata.
- 5. Esquerra està una mica embolicada. / Aquí no. / Urani.
- 6. Tona. / No és estàndard. / Al revés, relatiu al nas.
- 7. Tros de pedra. / L'_____ Malraux va ser un escriptor i polític francès.
- 8. Aquest és el nom de la cooperativa de consum agroecològic de Santa Coloma de Gramenet. / La sigla de l'organització estatal que recapta els impostos.
- 9. Per tercera vegada, València. / Vaixell de luxe. / Al revés, no és ella.
- 10. La cooperativa de consum agroecològic de la Verneda, a Barcelona. / Sofre.

Horitzontals: A. Guaret / C / V. B. Enric /
 Rave C. RT / orrob (Borro) / R. D. mans / acadí
 (diaca) E. imitar / son F. nival / A / te G. A / l
 / lona / D. F. la / Candela G. LAU / iral (lari) H.
 Verduretcs.
 Verticals: 1. Germinal / V. 2. untami (manitú)
 / alé 3. ar / niví / ar 4. ríosta / cud (duc) 5.
 ECR / allà / U. 6. T / rar / rar / Onir 7. Roc / André 8.
 Cabàs / AEAT 9. V / lot / lle (ell) 10. Verndeda

SOLUCIONS

Can seixanta

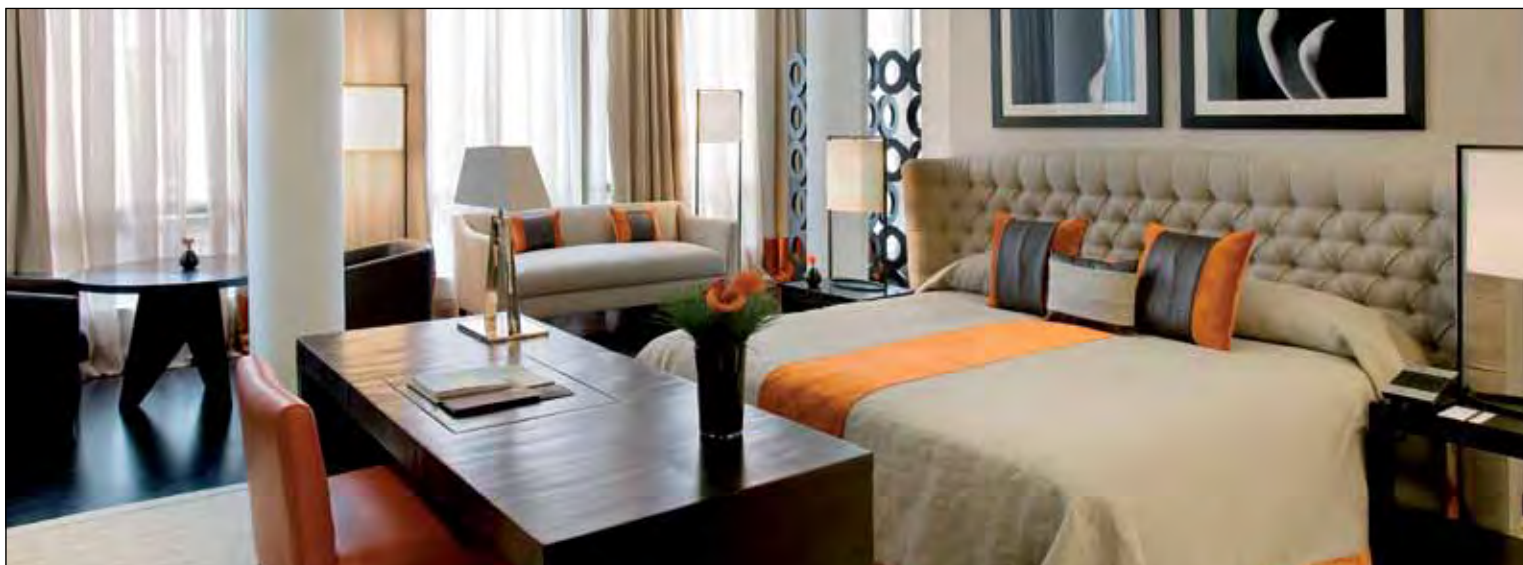
Consum responsable

Assegurança exclusiva **d'automòbil i llar** per a socis i sòcies

Més informació al 93 425 06 88
aie@arccoop.cat – www.arccoop.cat

Per demanar pressupost entrareu en el sorteig d'una panera de productes de Comerç Just i Ecològics de la Botiga Virtual d'Arc

si necesita ver sus muebles tapizados como nuevos o desea que le realicemos “el sofá que siempre ha soñado”

Cusotapissers

se lo pone fácil...

le haremos el presupuesto sin compromiso proponiendole la mejor alternativa.

Envie un e-mail a cuso@cusotapiceros.com con sus datos y concertaremos con usted la visita a su domicilio. Puede ver parte de nuestro trabajo y los clientes para los que trabajamos en la web: www.cusotapissers.com

Estamos a su disposición llamando al tel. 93 490 13 22, reservaremos día y hora para su visita.

Bcn, c/ Robrenyo, 52 (a 50mts c/ Numancia y muy cerca de la estación de Sants)

Le agradecemos su atención y quedamos a su disposición

Reciba un cordial saludo

CÀPSULES PEDAGÒGIQUES

Contrapunt

Les tecnologies de la informació són una eina pedagògica molt útil per acostar-se als joves, copsar les seves inquietuds i fer una tasca d'inclusió social amb els nouvinguts. Tot això ho tenen ben clar el grup d'educadors socials que la primavera del 2009 van crear Connectats, SCCL, amb l'ajut d'Ara_Coop i el bagatge de l'experiència adquirida col·laborant amb la Federació de Entidades Latinoamericanas de Catalunya (Fedelatina).

Aquesta cooperativa d'iniciativa social elabora diferents materials audiovisuals i promou tallers destinats als joves de secundària com una forma de suport educatiu. És veritat que els joves no s'interessen per la política? Com veuen el fenomen de la interculturalitat? Aquestes qüestions i moltes altres es debaten en dues de les iniciatives que la cooperativa ha posat en marxa: la minisèrie setmanal *Connectats*, que s'emet per la Xarxa de Televisions Locals (XTVL) i que es pot descarregar d'Internet, i *Barcelona Laboratori Social*, uns documentals creatius que se centren en la relació que els nois i les noies tenen amb el seu entorn més immediat: el barri.

Text: Redacció; Foto: Florencia Aliberti

Connectats, SCCL

Nou de Sant Francesc, 15

08002 Barcelona

651 46 35 44 - 93 415 42 41

www.connectats.net

